

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Кафедра старовинної музики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з наукової роботи
Скорик А. Я.

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА СПАДЩИНА:
НОВІ ВІДКРИТТЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для аспірантів

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**

Спеціальність: **025 «Музичне мистецтво»**

Освітній рівень: **третій освітньо-творчий рівень вищої освіти**

Ступінь вищої освіти: **«Доктор мистецтва»**

Київ – 2023

Робоча програма з навчальної дисципліни «Українська музична спадщина: нові відкриття» (1-2 семестр) для аспірантів третього освітньо-творчого рівня вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво». 69 с.

« _____ » _____ 2023 року. 69 с.

Укладачі: **Шевчук О. Ю.**, кандидат мистецтвознавства, доцент, професор кафедри старовинної музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Кузьмінський І. Ю., кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри старовинної музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Зосім О. Л., доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри естрадного виконавства Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв України та кафедри старовинної музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Рецензент: **Шадріна-Личак О. Л.**, кандидат мистецтвознавства, в. о. доцента, в. о. завідувача кафедри старовинної музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Робочу програму з навчальної дисципліни затверджено на засіданні Науково-аналітичної ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Протокол від 26.09.2023 року № 2.

Голова Науково-аналітичної ради,
доктор мистецтвознавства, професор _____ Скорик А. Я.

Робочу програму з навчальної дисципліни погоджено з гарантом освітньо-творчої програми

Гарант освітньо-творчої програми
кандидат мистецтвознавства, в. о. професора _____ Ринденко О. В.

Робочу програму з навчальної дисципліни перевірено

Завідувач відділу аспірантури та докторантури
кандидат мистецтвознавства, в. о. професора _____ Путятицька О. В.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для аспірантів третього освітньо-творчого рівня вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Протокол від «27» вересня 2023 року №2

© Шевчук О. Ю., **Кузьмінський І. Ю.**,
Зосім О. Л., 2023 рік

© НМАУ імені П. І. Чайковського, 2023 рік

Обсяг курсу – 120 годин
 Лекційних – 30 годин
 Семінарських – 30 годин
 Самостійних – 60 годин
 Екзамен

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Українська музична спадщина: нові відкриття»

Найменування Показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	02 Культура і Мистецтво	Вибіркова навчальна дисципліна
Модулів: 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: третій освітньо-творчий рівень вищої освіти	Рік підготовки: 1
Змістових модулів:3		Семестри: 1, 2
Загальна кількість годин: 120		Теоретичні, лекційні – 30
		Практичні, семінарські: 30
		Види контролю: мкр 1 – у 1 семестрі, мкр 2 – у 2 семестрі Екзамен – у 2 семестрі

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Українська музична спадщина: нові відкриття» оновлює й систематизує уявлення про основні складові музичної культури України в її історичному розвитку: народно-музичну усну творчість, богослужбовий спів і світську музичну спадщину давнини, Середньовіччя, Нового й Новітнього часу. Курс інформує про маловідомі дотепер давні історичні та музичні джерела, нові польові й наукові дослідження українських і зарубіжних науковців, реконструкції музичних творів, які стають базою для теоретичних узагальнень. Літургічна музика канонічних церков (православної і католицької) розглядається у зв'язку з паралітургічною сферою (духовна пісенність). Джерелознавчий, історико-порівняльний, типологічний, аналітичний, структурно-стильовий, контекстуальний, мультинаукові методи й підходи дозволяють дослідити різні верстви музичної культури України в динаміці розвитку та загально-європейському контексті (дискурси релігійний, освітній, жанрово-стильовий), що дозволяє актуалізувати проблему самоідентифікації вітчизняної музичної культури та намітити шляхи її вирішення.

Об'єктом курсу є історія музики на етнічних українських землях від найдавнішого часу до ХХ ст. **Предмет** – жанрово-стильові пласти української релігійної і світської музики різних епох.

Метою курсу є оновлення та узагальнення інформації щодо історії розвитку української музики на основі нових наукових досліджень, аргументація оновлення погляду на розвиток української музики в європейському просторі.

Основні завдання курсу:

- 1) ознайомити з новими джерелами та науковими даними про українську музику;
- 2) поінформувати про нові наукові методи, принципи й методики останніх років, розвинені та апробовані на матеріалах української музики;
- 3) розвинути навички аналізу жанрово-стильових рис музичних творів усної та писемної традицій як цілісності.

У результаті засвоєння курсу аспіранти мають отримати **знання** про

- основні поняття курсу;
- уточнені та оновлені дані щодо історії української музики,
- наукові праці останнього часу фундаментального методологічного значення;
- нові музичні артефакти (твори), показові для різних жанрових стилів,
- шляхи формування української професійної музики на європейському ґрунті;

уміти

- визначати жанрово-стильову специфіку явищ музичного мистецтва різних епох,
- обирати спектр методів і методик дослідження художньо-

стильових явищ різних епох,

- зіставляти отримані дані з результатами власних наукових студій.

Для успішного засвоєння програми курсу корисним є попереднє якісне теоретико-практичне освоєння змісту низки дисциплін **бакалаврату** («Народна музична творчість», «Історія української музики», «Історія зарубіжної музики», «Поліфонія», «Релігієзнавство», «Естетика», «Музична орнаментика») та **магістратури** («Еволюція художніх стилів у мистецтві», «Історія богослужбового співу в Україні»).

Методика викладання

Аудиторні заняття: читання лекцій, прослуховування показових аудіозаписів музики у виконанні виконавців світового рівня / носіїв усних традицій; семінарські заняття, написання модульних контрольних робіт.

Необхідне технічне забезпечення аудиторних занять: аудіо- та відеотехніка.

Індивідуальна самостійна робота аспірантів полягає в опрацюванні спеціальної літератури, підготовці до семінарів, ознайомленні з рекомендованою й додатковою літературою, прослуховуванні музичних творів, написанні реферату.

Курс вивчається в 1–2-му семестрах першого року навчання в аспірантурі, у другому семестрі передбачено екзамен.

Складається з трьох модулів, трьох змістових модулів.

Модуль I. Українська релігійна музика від первісної доби до XVII століття.

Змістовий модуль 1. Жанрово-стильові пласти давньої української музики усної і писемної традицій.

Модуль II. Ренесанс. Бароко. Класицизм

Змістовий модуль 2. Духовна та світська музична творчість XVI – XVIII століть.

Модуль III. Романтизм. Модерн. Постмодерн.

Змістовий модуль 3. Композиторська творчість у жанрово-стильовому та особистісному вимірах.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем «Українська музична спадщина: нові відкриття»	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Усього	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
Теоретичні лекції			Практичні Семинарські/ індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль	
МОДУЛЬ I. Українська релігійна музика від первісної доби до XVII століття.						
Змістовий модуль 1. Жанрово-стильові пласти давньої української музики усної та писемної традицій						
Тема 1. Жанрово-стильові форми українського обрядового та не обрядового фольклору (багатоголосся). <i>Семинар 1. Фактурна організація гуртових пісень України в історичному розвитку та регіональній дислокації (багатоголосся)</i>	8	4	2	2	4	
Тема 2. Обрядова етномузики України в аспекті мелоареалогії. <i>Семинар 2. Мелоареали пісень обрядових циклів та етнічна історія балто-слов'янської спільноти.</i>	8	4	2	2	4	
Тема 3. Цифрові акустичні дослідження українського традиційного народного та професійного монодійного співу. <i>Семинар 3. Методи сучасних цифрових досліджень традиційної музики</i>	8	4	2	2	4	
Тема 4. Український богослужбовий монодійний спів XI – XVII століть в усних і писемних традиціях. <i>Семинар 4. Жанрово-стильові форми українського богослужбового монодійного співу.</i>	8	4	2	2	4	
Тема 5. Іконографічні, археологічні, літературні та актові джерела з історії середньовічної української музичної культури. <i>Семинар 5. Світська музична спадщина XI – XV століть.</i>	8	4	2	2	4	
МКР 1						Мкр 1
Разом за модулем I:	40	20	10	10	20	

Назва змістових модулів і тем «Українська музична спадщина: нові відкриття»	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Усього	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
Теоретичні лекції			Практичні Семинарські/ індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль	
Модуль II. Ренесанс. Бароко. Класицизм						
Змістовий модуль 2. Духовна та світська музична творчість XVI – XVIII століть						
Тема 6. Професійні музиканти, музичні капели та музичний інструментарій в Україні (XVI – XVIII століття). <i>Семинар 6. Музична культура Руського, Белзького, Подільського, Брацлавського, Волинського та Київського воєводств і Гетьманщини.</i>	8	4	2	2	4	
Тема 7. Богослужбовий спів і музика Православної та Римо-Католицької церков в Україні. <i>Семинар 7. Богослужбові традиції в музичній культурі України: книжність, практика, реформи.</i>	8	4	2	2	4	–
Тема 8. Партесний спів XVII – першої половини XVIII століть у міждисциплінарному дискурсі. <i>Семинар 8. Історико-джерелознавчий розгляд українського церковного багатоголосся XVII – I-ї половини XVIII ст.</i> <i>Семинар 9. Аналітичні аспекти вивчення партесного стилю та методологія визначення авторства партесних творів.</i>	16	8	4	4	8	
Тема 9. Українська духовна пісня: витоки, історичні форми, богослужбовий контекст. <i>Семинар 10. Витоки, напрямки розвитку, конфесійні виміри української духовної пісенності.</i>	8	4	2	2	4	
Тема 10. Хоровий спів доби класицизму в міждисциплінарному дискурсі. <i>Семинар 11. Музичний стиль і критерії визначення авторства хорового твору епохи класицизму.</i>	8	4	2	2	4	
МКР 2						Мкр2
Разом за модулем II:	48	24	12	12	24	

Назва змістових модулів і тем «Українська музична спадщина: нові відкриття»	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Усього	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
Теоретичні лекції			Практичні Семинарські/ індивідуальні	Самостійна робота	Контрольний модуль	
Модуль III. Романтизм. Модерн. Постмодерн						
Змістовий модуль 3: Композиторська творчість у жанрово-стильовому та особистісному вимірах.						
Тема 11. Сучасні дослідження постаті митця. Індивідуальна (композиторська, виконавська) творчість: особистісні детермінанти <i>Семинар 12. Особистісні детермінанти музичної творчості,</i>	8	4	2	2	4	
Тема 12. Українська музика XIX – початку XX століття (усні традиції та композиторська творчість) <i>Семинар 13. Основні напрями розвитку української музичної культури в XIX – на початку XX століття.</i>	8	4	2	2	4	
Тема 13. Композиторська творчість XX–XXI століть у жанрово-стильових вимірах <i>Семинар 14. Духовна музична творчість українських композиторів XX – XXI століть</i> <i>Семинар 15. Світська музика українських композиторів XX – XXI століть</i>	16	8	4	2 2	8	
Разом за модулем III:	32	16	8	8	16	
РАЗОМ ЗА МОДУЛЯМИ I-III:	120	60	30	30	60	

4. ЗМІСТ КУРСУ

4.1. МОДУЛЬ I. Українська релігійна музика від первісної доби до XVIII століття.

4.1.1. Змістовий модуль 1.

Жанрово-стильові пласти української музики усної і писемної традицій

Тема 1. Жанрово-стильові форми українського обрядового та не обрядового фольклору (багатоголосся).

Українське народнописенне багатоголосся (УНБ) – одна з найяскравіших питомих прикмет традиційної етномузики. Поширення на українських етнічних землях різних історичних типів багатоголосся. Необхідність перегляду систематизації основних його типів та різновидів на основі нових експедиційних знахідок та досліджень українських етномузикологів. Полістадіальне нашарування багатоголосих традицій у новітню добу. Принципи організації багатоголосої фактури як ознака історичного та регіонального стилю.

Огляд низки праць 1990-х – 2010-х років. Аналіз типології форм УНБ, розробленої О. І. Мурзиною (2016). Конкретизація змісту спеціальної термінології і введення нової. Уточнення (за матеріалами останнього часу) щодо мало відомої подільсько-наддністрянської субрегіональної традиції.

Встановлення спорідненості типів УНБ, що дозволяє співвіднести регіональну специфіку з національним народнописенним стилем.

Методи дослідження. Систематизація типів і різновидів УНБ. Історична послідовність їх виникнення (2 концепції). Формування первісних форм НБ у піснях язичницької доби, розвинених підголоскових форм – у Новітній час.

Систематизація форм багатоголосся у працях О. Мурзиної, А. Іваницького, Ол. Шевчук, Є. Єфремова та ін.

Рекомендована література:

1. Єфремов Є. Музика і ритуал: взаємокоординація звуковисотних чинників та виконавської стилістики в обрядових піснях Центрального Полісся. *Студії мистецтвознавчі*. Київ: ІМФЕ, 2004. Число 4 (8). С. 50–57.
2. Єфремов Є., Пономаренко В. Дослідження локальної народнописенної традиції як основа діяльності вторинного фольклорного ансамблю. *УМ¹*. Київ, 1989. Вип. 24. С. 5–16.
3. Мурзина О. Народне багатоголосся. *Історія української музики: у 7 томах*. Том 1: Від найдавніших часів до XVIII ст. Кн. 1: Народна музика / відп. ред. О. Ю. Шевчук, Б. М. Фільц. Київ: ІМФЕ, 2016. С. 340–368.

---

¹ Список скорочень див. на с. 64.

4. Шевчук Ол. Ще раз про українське народне багатоголосся (типи фактурного устрою). *ПЕ*. Київ: НМАУ, 2019. Вип. 14. С. 49-76.

Додаткова література:

5. Матвієнко В. Про деякі особливості українського народного багатоголосся. *УМ*. Київ, 1967. Вип. 2. С. 152–166.

6. Пясковський І. До питання класифікації багатоголосся в українських народних піснях. *ПЕ*. К., 2004. Вип. 2. С. 42–57.

7. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. 2-га ред./упоряд., підг. тексту, покажч. О. Савчук; післямови І. В. Мацієвського, В. Ю. Мішалова, М. Й. Хая. Харків, 2013. 512 с.

Тема 2.

Обрядова етномузика України в аспекті мелоареалогії.

Мелоареалогія як галузь етномузикології, яка вивчає поширення музичних явищ на етнічних територіях. Першорядна роль просторового вивчення явищ культури для мовознавства (діалектології). Напрацювання в межах лінгвогеографії базового понятійно-термінологічного апарату. «Атлас української мови».

Мета мелоареалогії (мелогеографії). Картографування етнографічних зон Прип'ятського Полісся, Прикарпаття, Галичини, Східного Поділля, Сумського Подесення і Посейм'я. Поняття «мелотип» (пісенний тип). Ритмічний тип як основа жанрової типології народних пісень. Територіальне поширення пісенних типів як основа картографування явищ обрядової вокальної етномузики.

Роль системи ізомел для гіпотетичної реконструкції етнічної історії України. Значення макроареалогії для реконструкції етнічної історії балтів, білорусів та українців. Східні кордони давньої культури балто-слов'янської спільноти. Кардинальне стильове розмежування етномузичних традицій давнього балто-слов'янського (україно-білоруського) та російського ареалів (праці І. Клименко, НМАУ).

Проблема погранич в українській етномузикології.

Рекомендована література:

1. Клименко І. Обрядові мелодії українців у контексті слов'яно-балтського ранньотрадиційного меломасиву: типологія і географія. Київ: НМАУ, 2020. Т. 1: Монографія: дис. доктора мист. 360 с. Т. 2: Атлас, 100 с., DVD.

2. Клименко І. Методичні проблеми сучасної мелоареалогії: з практичного досвіду документального картографування. *ПЕ*. Київ, 2010. Вип. 5. С. 19–30.

3. Клименко І., Шевчук Ол. Мелотип, мелодичний тип. *УМЕ*. Київ, 2011. Т. 3. С. 358-360.

4. Коропніченко Г. Перехідна зона як об'єкт мелогеографії (за матеріалами весільних наспівів межиріччя Тетерева та Ірпеня). *ПЕ*. Київ,

1998. Вип. 1. С. 137–166.

Додаткова література:

5. Гошовський В. Етногенетичні аспекти мелогеографії. ПЕ. Вип. 5. Київ: НМАУ, 2010. С. 13–14. (=Слов'янська мелогеографія. Кн. 1).

6. Грица С. Сходження та опозиції в словесному фольклорі етнічних погранич. Наук. вісник НМАУ. Вип. 80. Київ, 2009. С. 337–359.

7. Клименко І. Весільна макроареалогія слов'яно-балтського меломасиву. ПЕ. Київ, 2019. Вип. 14. С. 7–48.

8. Клименко І. Українська зимова макроареалогія в контексті слов'яно-балтського ранньотрадиційного меломасиву. Ч. 2. ПЕ. Київ, 2017. Вип.12. С. 8–18.

9. Клименко І. Наспів купальсько-петрівської приуроченості в українців: макроареалогія. Поліський реєстр купальсько-петрівських мелоформ. ПЕ. Київ, 2010. Вип. 5. Ч. 1: Студії. С. 138–164.

10. Гончаренко О. Мелофонетичні чинники діагностування локальних діалектів (за типами кадансування у традиціях північного сходу України). ПЕ. Київ, 2012. Вип. 7. С. 63–71.

11. Рибак Ю. Обрядові пісні верхньоприп'ятської низовини (мелотипологія – мелогеографія – культурогенеза): автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Львів, 2005. 17 с.

12. Скаженник М. Мелогеографічне вивчення Уборті: купальсько-петрівські наспіви та обряди. ПЕ. Київ, 2009. Вип. 4. С. 154–175.

Тема 3.

Цифрові акустичні дослідження українського традиційного народного та професійного монодійного співу

Необхідність цифрових досліджень звуковисотності народної музики сільської традиції та їх проведення в останні десятиліття. Опрацювання накопичених фондів пісенних зразків із застосуванням новітніх цифрових технологій. Роль аудіозапису етномузики та створення архівних фондів. Сучасні методи точного акустичного аналізу в західному світі. Застосування досягнень закордонних дослідників (зокрема, литовських) до звукозаписів української пісенної традиції, пошук та виведення закономірностей нетемперованої складової звуковисотної організації пісень, притаманної саме українській традиційній музиці (А. Мазуренко, НМАУ). Уперше виведено точні звуковисотні характеристики мелодій двох етнографічних регіонів (Східного Поділля та Середньої Наддніпрянщини), оперті на акустичні та статистичні дані. Розроблено метод інтервальних відношень, який дає можливість абстрагуватися від абсолютного строю пісні, доводячи факт існування у пісенних строфах стабільних і мобільних звуковисотних зон. Роль доробку українських музикознавців П. Барановського та Є. Юцевича. Особливості та етапи акустичного аналізу (А. Мазуренко).

Метод побудови мікротонових шкал гармонічного музичного строю (А. Іваницький, Т. Іваницька). 144-ступеневі мікротонові шкали гармонічного музичного строю. 72-ступенева температура (візантійська, сучасна рівномірна), її передбачення у Арістоксена (поділ тетра хорда на 30 частин), застосування 72-ступеневої шкали в різних музичних традиціях Євразії. Значення вивчення шкал для дослідження давнього монодійного співу.

Рекомендована література:

1. Когут Г. Про діатонічні мікротонові структури. *УМ*. Київ, 2012. Вип. 38.
2. Когут Г. Акустичні феномени як події. *Наукові записки*. Серія Мистецтвознавство. Терноп. держ. пед. ун-т; НМАУ ім. П. І. Чайковського. Тернопіль-Київ, 2003. №1 (10). С. 60–67.
3. Мазуренко А. В. Цифрові акустичні вимірювання виконавської звуковисотності в українському пісенному фольклорі: автореф. дис. канд. мист. Київ: НМАУ, 2021. 20 с.
4. Мазуренко А. Акустичні та психоакустичні дослідження в системі звуковисотного аналізу етномузики. *КМ*. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, КМАМ ім. Р. М. Глієра, 2014. Вип. 50. С. 13–19.
5. Encyclopedia of Microtonal Music Theory. URL: www.tonalsoft.com
6. Іваницький А. М., Іваницька Т. Метод побудови шкал гармонічного музичного строю. *Студії мистецтвознавчі*. Київ, 2012. Число 3. С. 73-76.
7. Пясковський І. Музика і кібернетика: все ще актуальне зіставлення понять. *Часопис НМАУ*. 2009. №3 (4). С. 90–103.
8. Додаткова література:
9. Когут Г. Мікротонна музика. Київ: Наукова думка. 264 с. (рос. м.).
10. 72 equal temperament. Byzantine music. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/72_equal_temperament
11. Іваницька Т. Метод побудови мікротонових шкал гармонічного музичного строю. *Наук. вісник НМАУ*. Вип. 109. Київ, 2014. С. 189-203.
12. Когут Г. Про діатонічні мікротонові структури. *УМ*. Київ, 2012. Вип. 38.
13. Мазуренко А. Дослідження звуковисотних коливань в українському пісенному фольклорі методами електронно-акустичного та статистичного аналізу. *Наук. збірки ЛНМА ім. М. В. Лисенка*. Львів, 2017. Вип. 41: Музикознавчий універсум. С. 126–139.
14. Мазуренко А. В. Засоби акустичних вимірювань звуковисотності у дослідженнях регіональних особливостей пісенного фольклору України. *Актуальні питання східноєвропейської етномузикології*: зб. наук. статей. Дніпро, 2018. С. 118–131.
15. Ambrazevičius R. Psychoacoustic and cognitive aspects of musical scales and their manifestation in Lithuanian traditional singing: Summary of the Doctoral Dissertation. Vilnius, 2005. 42 p.

Тема 4.

Український богослужбовий монодійний спів XI – XVII століть в усних і писемних традиціях.

Найдавніша традиційна форма православної культури, що склала історичну основу вітчизняного музичного професіоналізму. БС як носій ознак християнської церкви. БС як богослужіння. «Ангелогласний спів». Сутність і система БС (концепція І. Гарднера).

Систематика богослужбових церковно-музичних жанрів. Псалми і псалмодія. Виникнення гімнографії у Візантії, формування основних жанрів з IV до X ст. Соборна та монастирська традиції, відмінності між ними. Формування і розвиток системи осмогласся. Встановлення зв'язку між жанрами та відповідними жанровими стилями. Кульмінаційна доба в розвитку візантійського співу в кінці XIII – XIV ст. (мелізматичний спів, пападики, калофонія).

Концепції періодизації історії вітчизняного богослужбового співу.

Два періоди згідно панування богослужбового Уставу (Студійський, Ново-Єрусалимський).

Церковно-співацька книжність (історичний розвиток): нові відкриття.

Дослідження українських збірників – Ірмологіонів та їхніх розділів (Обиход, Октоїх, Мінея, Тріодь). Актуальні проблеми сучасної української музичної медієвістики. Літургична вимова, стиль знаменного співу, його різновиди, структура піснеспівів.

Життєздатність монодійної традиції, її існування на українських землях дотепер.

Рекомендована література:

1. Герасимова-Персидська Н. Монодія як символ сакрального. *Наук. вісник НМАУ*. Київ, 2001. Вип. 15. С. 13–21.
2. Зосім О. Сакральна музика у музикознавчому дискурсі: питання термінологічної дефініції. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*: зб. наук. пр. Київ, 2015. Вип. 34. С. 261–271.
3. Корній Л. Болгарський наспів. *УМЕ*. Київ, 2006. Т. 1.
4. Прилепа О. Октоїх. *УМЕ*. Київ, 2016. Т. 4. С. 396–402.
5. Прилепа О. Осмогласся. *УМЕ*. Т. 4. Київ, 2016. С. 532–539.
6. Прилепа О. Поспівка. *УМЕ*. Т. 5. Київ, 2018. С. 532–539.
7. Шевчук Ол. Жанри богослужбові. *УМЕ*. Київ, 2008. Т. 2. С. 72–77.
8. Шевчук Ол. Книги богослужбові. *УМЕ*. Київ, 2008. Т. 2. С. 432–438.
9. Шевчук О. Ю. До проблеми дослідження давньоруських богослужбово-літургичних жанрів. *Науковий вісник НМАУ*. Київ, 1999. Вип. 6. С. 54–65.
10. Шевчук Ол. Київський наспів. *УМЕ*. Київ, 2008. Т. 2. С. 387–391.
11. Шевчук Ол. Грецький наспів. Грецький розспів. *УМЕ*. Т. 1. С. 518–521.

12. Шевчук Ол. Монодія. *УМЕ*. Київ, 2011. Т. 3. С. 478–480.

Додаткова література:

16. Васильченко-Михно Г. Грецький розспів в українській співацькій практиці кін. XVI – 1-ї пол. XVII ст.: про спадкоємність з греко-візантійською гімнографічною традицією: автореф. дис. канд. мист. Київ: КДК, 1993. 17 с.

17. Дубровіна Л. Супрасльський ірмолой 1601 р.: деякі аспекти кодикологічного дослідження. *РКСУ*. 1993. Вип. 1. С. 13-20.

18. Тоцька І. Музика. Театральні видовища. *Історія української культури. Т. 1: Історія культури давнього населення України* / гол. ред. П. П. Толочко. Київ: Наукова думка, 2001. С. 137-151.

19. Жулковський Б. Жанр кондака в українському церковно-монодійному співі XV – XIX століть: Автореф. дис. ... канд. мист-ва. Х., 2016.

20. Зінченко В. Фіти Октоїха в українському церковно-монодійному співі кінця XVI – 1-ї половини XVIII ст.: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Харків, 2014. 20 с.

21. Корній Л. Історія української музики. Частина перша. Від найдавніших часів до середини XVIII ст. Київ, Харків, Нью-Йорк, 1996. 315 с.

22. Прилепа О. Лейтмотивна функція поспівки й фіти в богородичних піснеспівах знаменного розспіву. *Наук. вісник НМАУ. Вип. 24 : Старовинна музика: сучасний погляд*. Кн. 1. К., 2003. С. 27-41.

23. Прилепа О. Історично усталені форми поспівок у Києво-Печерській традиції. *Наук. вісник НМАУ. Вип. 78: Мистецтвознавчі пошуки*. К., 2008.

24. Цалай-Якименко О. С. Духовні співи України: Антологія. К., 2000.

25. Шевчук Ол. Літургична вимова гімнографічних текстів в Україні: Хомонія (за матеріалами кінця XVI – 1-ї чв. XVIII ст.). *Наук. вісник НМАУ. К., 2006. Вип. 41: Старовинна музика – сучасний погляд*. Кн. 2. С. 107-127.

26. Шевчук Ол. Про один аспект зв'язку слов'янських церковно-співних традицій XVI – 1-ї половини XVII ст. (Хомонія). *Наук. вісник НМАУ. К., 2007. Вип. 61: Старовинна музика – сучасний погляд*. Кн. 3. С. 12-27.

27. Шевчук Ол. Піснеспів. *УМЕ*. Київ, 2018. Т. 5. С. 228-229.

28. Шевчук Ол. Пісні біблійні. *УМЕ*. Київ, 2018. Т. 5. С. 229-230.

29. Шевчук Ол. Псалом. *УМЕ*. Київ, 1918. Т. 5. 488-493.

30. Ясіновський Ю. Українські та білоруські Ірмолої XVI – XVIII ст. Каталог і кодикологічно-палеографічне дослідження. Львів, 1996. 624 с.

31. Ясіновський Ю. Церковно-співочі ініціативи українських та білоруських монастирів. *Kalofonia*. Львів, 2004. Число 2. С. 14-55.

Тема 5.

Іконографічні, археологічні, літературні та актові джерела з історії середньовічної української музичної культури.²

До наших днів зберігся відносно невеликий масив пам'яток музичної культури Київської і Галицько-Волинської Русі, які за походженням можна розділити на три частини – іконографічні, археологічні, літературні та актові.

До *іконографічних джерел* належать зображення музикантів і музичних інструментів на фресках та предметах декоративно-прикладного мистецтва (найвідоміша пам'ятка – собор св. Софії у Києві). *Археологічні пам'ятки* представляють різного роду музичні інструменти: хордофони, аерофони та ідіофони. На розкопках у Звенигороді знайдено псалтир, у Новгороді – псалтирі, дудки (повздовжні флейти) та смичкові ліри, у Друцьку, Глухові та Екімауці – варгани (дримби).

Різноманітними є *предмети декоративно-прикладного мистецтва*: браслети (наруччя), ливарна форма для браслета, вухокрутка, шахова фігура, срібна чаша та барельєф церкви. На цих предметах зображено музикантів, які здебільшого грають на псалтирях і також на барабані та спрощеному варіанті дуди (труба із сечового міхура). Серед *літературних джерел* виділено кілька значних сюжетів (тем), зокрема: «Музичні інструменти при княжому дворі у Києві», «Чернігівські співці Боян та Ходина», «Скоморохи», «Музичні інструменти та спів у руському війську», «Співець Митуса», «Пісні у Галицько-Волинському князівстві». Важлива частка музичної лексики – назва музичних інструментів у службових книгах.

Актові документи та нотні рукописи кінця XIV – XV ст. прояснюють питання щодо руських музикантів на службі європейських королів, руських князів, у багатьох містах і містечках: «Руські музиканти польського короля Владислава II Ягайла», «Руська версія походження пісні Bogurodzica 1408 року», «Мандрівні руські музиканти та йокулятори при дворі угорського короля Владислава II Ягелончика, у Кракові та на службі волинського князя Свидригайла», «Музика та музиканти на з'їзді європейських монархів у Луцьку в 1429 році», «Музика та музиканти у касових книгах Львова». Окремо виділяються поодинокі свідчення щодо музичної культури в Перемишлі та Сяноцькій землі, Києві, Волині, Бакоті (Поділля, Наддністрянщина), Лужанах (Буковина) та Горянах (Закарпаття).

Рекомендована література:

1. Кузьмінський І. Давньоруський княжий культ Богородиці: від храму до бойової пісні. *Українське мистецтвознавство*. 2017. № 17. С. 112-120.
2. Кузьмінський І. Середньовічна музична культура Перемишля,

---

² Розробка теми та укладання списку бібліографії І. Кузьмінського.

Перемишльської та Сяноцької земель. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2017. № 39. С. 132-141.

3. Кузьмінський І. Середньовічні музичні інструменти на фресці Вознесенської церкви села Лужани, найдавнішого храму української Буковини. *Міжнар. вісник: культурологія, філологія, музикознавство*. 2018. № 2. С. 34-45.

4. Пашковський О. Дримби XIII – початку XVII ст. за археологічними знахідками. *Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні*. 2012. Вип. 21. Ч. II. С. 248–253.

5. Kuzminskyi I. History of the origin of the "Bogurodzica" song (a musical monument of 1407). *Lietuvos muzikologija*. 2017. Nr. 18. P. 147-161.

6. Додаткова література:

7. Історія українського мистецтва: у 5 т. Т. 2 : Мистецтво середніх віків / ред. В. Александрович, Є. Архипова, О. Брайчевська. К.: ІМФЕ, 2010. 1293 с.

8. Кондаков Н. Про фрески сходових веж Києво-Софійського собору / перекл. та ред. Д. Гордієнка. *Софія Київська: Візантія. Русь. Україна*. Вип. IV: зб. наук. праць, присвячена 170-літтю з дня народження Н. Кондакова. Київ, 2014.

9. Корній Л. Історія української музики. Ч. 1. Від найдавніших часів до середини XVIII ст. Київ, Харків, Нью-Йорк, 1996. 315 с.

10. Мазепа Л., Мазепа Т. Шлях до Музичної Академії у Львові: в 2-х т. Том I. Від доби міських музикантів до Консерваторії [поч. XV ст. – до 1939 р.]. Львів, 2003. 287 с.

11. Нельговський Ю., Калениченко Л., Марченко М. Історія українського мистецтва: у 6 т. Т. 2 : Мистецтво XIV – 1-ї пол. XVII ст. Київ, 1967. 471 с.

12. Feicht H. *Polske średniowiecze. Z dziejow polskiej kultury muzycznej*. T. I. Kultura staropolska. Kraków: Polskie Wyd-wo Muzyczne. 1958. (9-55) 357 s.

13. Gancarczyk P. The Musical Culture of the Teutonic Order in Prussia Reflected in the Marienburger Tresslerbuch (1399–1409). *The Musical Heritage of the Jagiellonian Era*. 2012. S. 191–200.

14. Morawska K. *Historia muzyki polskiej*. Tom 1, Średniowiecze. Część 1, Do roku 1320. Warszawa: Sutkowski Edition Warsaw, 2006. 671 s.

15.

15. Morawski J. *Historia Muzyki Polskiej*. Tom I, Średniowiecze. Część 2: 1320-1500. Warszawa : Narodowe Centrum Kultury, 1998. 461 s.

M

4. 2. МОДУЛЬ II. РЕНЕСАНС. БАРОКО КЛАСИЦИЗМ

4. 2. 1. Змістовий модуль 2.

Духовна та світська музична творчість XVI – XVIII століть

Тема 6.

Професійні музиканти, музичні капели та музичний інструментарій в Україні (XVI – XVIII ст.)³

У ранньомодерний період українські терени входили до складу різних держав і військово-політичних союзів, де музична культура розвивалася у власний спосіб. Вкрай важливо простежити розвиток музичної культури на цих теренах відокремлено, аби визначити спільні й відмінні риси. Такий методологічний підхід допоможе уникнути підмін, міфів і необґрунтованих уявлень про історичне минуле української музичної культури.

Музиканти на службі міст. Одне з найінформативніших джерел про музик, які перебували на службі міської громади Львова – «Касові міські книги». Наявність у середньовічному місті міських трубачів і барабанщиків було закріплено спеціальним привілеєм, але не кожному місту давали такий документ. У «Касових міських книгах» зафіксовані регулярні виплати трубачам і барабанщикам, описано їхню участь у міських святкуваннях, релігійних процесіях, урочистих зустрічах поважних осіб.

Починаючи з кін. XVI ст. в актових документах фіксують нові форми професійних корпорацій музикантів – *братства й цехи*.

Музичне повсякдення. Різного роду історичні джерела (судові документи, свідчення мандрівників) фіксують наявність музичних інструментів у селян, міщан, шляхтичів, навіть слуг. Зафіксовано повідомлення про співи й танці місцевих мешканців, святкування весілля, іменин, участь у різного роду обрядах, пов'язаних із музикою, тощо.

Музичні капели та музиканти можновладців. Найбагатші й найвпливовіші особи ранньомодерної України (воєводи, князі, ординати, магнати, гетьмани, губернатори) утримували при своїх дворах капели та окремих музикантів, серед яких було немало місцевих мешканців і певна кількість іноземців (німців, італійців, поляків), що сприяло збагаченню місцевої культури. Вони грали на різних тогочасних інструментах (клавесини, клавикорди, органи, скрипки, віоли, труби валторни, гобої та ін.). Деякі капели утримували протягом десятиліть. В окремих випадках музик передавали в спадок чи дарували. Часто музичні колективи збирали виключно з приводу спеціальної okazji.

Рекомендована література:

1. Баранівська Л. Гетьмансько-старшинське середовище і культурно-музичне життя в Україні 2-ї пол. XVII–XVIII ст.: автореф. дис. канд. мист. Київ: ІМФЕ, 2001. 24 с.

³ Розробка теми та укладання списку бібліографії І. Кузьмінського.

2. Кузьмінський І. Історія київського музичного братства та музичної капели київського магістрату (XVII – XVIII століття). *Міжнар. вісник: культурологія, філологія, музикознавство*, 2018. № 1. С. 146-151.
3. Кузьмінський І. Князівські музичні капели та музичні професійні об'єднання у містах острозької ординації у ранньомодерний час. *КМ*. Київ, 2017. № 55. С. 10-22.
4. Кузьмінський І. Музика та музиканти на з'їзді європейських монархів у Луцьку у 1429 році (реконструкція). *Українська музика*. 2018. № 3. С. 5-12.
5. Кузьмінський І. Музична культура в житті київських воєвод та губернаторів (XV–XVIII століття). *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. № 41. С. 150-166.
6. Кузьмінський І. Музична культура Перемишльської та Сяноцької земель у XVI – 1-й пол. XVII ст. *Український істор. зб-к*. 2018. Вип. 20. С. 42-52.
7. Кузьмінський І, Безпалько В. Витоки та функціонування музичного цеху міста Степань у світлі нових джерел. *Острозький краєзнавчий збірник*. 2019. 11. С. 112-121.
8. Кузьмінський І, Гоек А. Музична спадщина міста Заслава (XVII – XVIII ст.). *Студії мистецтвознавчі*. Київ, 2018. №3 (63). С. 5-16.
9. Кузьмінський І, Довбищенко М. Нові документи з історії театрального та музичного мистецтва Волині (кінець XVI – початок XVII століть). *Мистецтвознавчі записки*. 2018. № 33. С. 209-215.
10. Кузьмінський І. Музичні капели волинських воєвод та маршалків у Ранньомодерний час. *Мистецтвознавчі записки*. 2017. № 32. С. 286-293.
11. Кузьмінський І. Руські придворні музиканти польського короля Владислава II Ягайла та Великих князів литовських. *Студії мистецтвознавчі*. Київ, 2017. № 3(59). С. 25-30.
12. Кузьмінський І, Безпалько В. Музичне повсякдення Волині (серед. XVI – поч. XVII століть). *Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтва*. 2019. 1 (7). С. 5-32.

Додаткова література:

13. Баран В., Бірюліна О., Садовник Т. Європейський з'їзд 1429 року у Луцьку. Друге вид. Луцьк, 2006. 32 с.
14. Козицький П. Спів і музика у Київській академії за 300 років її існування. Київ, 1971. 147 с.
15. Кралюк П. Острозька академія: основні етапи розвитку. *Острозька академія XVI–XVII століття: енциклопедія*. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. С. 299–307.
16. Фільц Б. Музичні цехи на Україні (XVI – XIX ст.). *УМ*. 1982. Вип. 17. С. 33-45.
17. В
ieńkowska I. Inwentarz muzykaliów sanguszkowskich z II połowy XVIII wieku. *Muzyka: kwartalnik Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk*, 2017, № 1 (244), s. 48-89.

18. Chaniecki Z. Nieznane kapele polskie z XVII i XVIII wieku. *Muzyka: kwartalnik Instytutu Sztuki PAN*, № 4 (67), 1972, s. 84-96.
19. Kuzminski I. Account books of the musical chapel of Lviv Uniate Bishop Leon Szeptycki (1760-1779). *Kwartalnik Młodych Muzykologów*. 2018. UJ. 38. S. 5-24.
20. Skrabski J. Artyści na dworze Pawła Karola i Barbary Sanguszków. *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, 2004, T. 5, s. 287-304.

Тема 7.

Богослужбовий спів і музика Православної та Римо-Католицької традицій в Україні.⁴

Традиції Православ'я в Україні. Гіпотези та концепції прийняття християнства в різні історичні епохи. Прийняття християнства від Візантії 988 р. Поділ на православ'я і католицизм 1054 р. Періодизація історичного розвитку церкви. Система жанрів і співацьких стилів. Початок доби Єрусалимського Уставу у Православній церкві Візантійського ареалу з XV століття.

Поширення католицизму. Багата музична діяльність на українських теренах монастирів *католицьких орденів*, з-поміж яких домінуючими в розвитку музичної культури можна вважати Домініканський та Єзуїтський. Натомість Францисканський, Босих Кармелітів, Тринітаріїв і Піарів дотримувалися стриманіших поглядів на розвиток музичної культури й освіти. У католицьких монастирях було засновано органні школи, організовано музичні капели. Розвинена монастирська мережа на теренах Правобережної України справляла значний вплив на загальний рівень місцевої музичної культури.

Про музикантів, які перебували на службі міст, свідчать «Касові міські книги» Львова. Регулярні виплати з каси міста, крім вартових на ратушній вежі, отримували органіст, помічник органіста й кантор зі школярами-співаками з місцевого кафедрального костелу. Спочатку ці виплати зафіксовані виключно за «рорати» на ранкових богослужіннях Адвенту (напередодні Різдва), а згодом до них додалися виплати з інших нагод, а саме, за Великодні урочистості, за святкування з приводу виборів короля, за виконання реквіємів (заупокійних мес), за публічні зустрічі гостей міста тощо.

Греко-католицька (унійна) церква. Діяльність греко-католицьких вокально-інструментальних капел на українських землях зафіксована лише приблизно із серед. XVIII ст. Найзаможніша музична капела перебувала на службі львівського єпископа, згодом митрополита Леона Шептицького. Її утримували коштом усієї пастви. Унійні музичні капели брали участь у релігійних святкуваннях, організації світських балів, окремі виконавці виконували функції ратушних музикантів. Документальні джерела з історії

---

⁴ Розробка теми та укладання списку бібліографії О. Зосім, І. Кузьмінського.

унійної церкви змушують відзначити вплив інструментальної музики на вокальний богослужбовий та, особливо, паралітургійний музичний репертуар.

Співочі реформи в Православній церкві. Актові джерела кінця XVI ст. засвідчують початок співочих ініціатив у школі при Львівському Успенському братстві. Вже на поч. XVII ст. в реєстрі книг братства був зазначений музично-теоретичний трактат німецького протестантського автора Йоганна Шпангенберга та нотні збірники. Лист-відповідь Александрійського патріарха Мелетія Пігаса до львівських братчиків свідчить про намагання останніх запровадити у православній церкві органну музику. Проте патріарх дозволив використання виключно багатоголосого співу. У 1-й пол. XVII ст. свідчення про багатоголосий спів (за іншими джерелами «партесний», «фрактовий», «фігуральний») корелюються лиш із середовищем різних православних братств. Тож, ініціаторами запровадження багатоголосого церковного співу стали не так ієрархи, як організовані православні міські спільноти. Цей процес відбувався, частково, унаслідок буремних процесів реформації та контрреформації.

Згодом співочі реформи православних братств поширились і в Києві, де їх ініціатором став митрополит Петро Могила. За роки його правління активно переписували нотолінійні Ірмологіони, у богослужінні було запроваджено багатоголосий спів. Як і його попередники на ниві реформ зі Львова й Вільнюса, митрополит отримав дозвіл на новий співочий порядок від православного патріарха, чим остаточно легітимізував нову практику в Києві.

Музична освіта. Музика була важливою складовою виховання та освіти молоді. Увагу їй приділяли як у католицьких навчальних закладах (кафедральних і парафіяльних школах, єзуїтських колегіумах), так і в православних (колегіумах, академії). Учням рекомендували грати на різних інструментах, зобов'язували співати й грати під час публічних заходів та урочистостей. Існують поодинокі свідчення про музичну культуру в протестантських школах. Професійну музичну освіту надавали не в загальноосвітніх навчальних закладах, а в спеціальних музичних колективах і професійних корпораціях. Зокрема, при світських і релігійних музичних капелах усіх українських теренів зафіксовано численні відомості про учнів-музикантів. Поодинокі свідчення про учнів містяться в документах музичних цехів.

Рекомендована література:

1. Загнітко К. Григоріанський хорал у сучасному науковому дискурсі: історія, теорія, практика: дис. канд. мист. Львів, 2017. 210 с.
2. Загнітко К. Отець Ежен Кардін як засновник нового методу дослідження григоріанського співу (до 110-ліття від дня народження). *Українська музика*. Львів, 2015. Число 4 (18). С. 42–50.
3. Корній Л. Українська шкільна драма XVII – 1-ї половини XVIII століття як предтеча національного музично-драматичного театру. *Наук.*

вісник НМАУ, 2010. Вип. 89. С. 446-460.

4. Кузьмінський І. Історія співу у «руських» церквах Перемишльської єпархії у ранньомодерний час. *Spheres of culture*, 2017. Vol. 16. P. 536-543.

5. Кузьмінський І. Музична культура та освіта у Києво-Могилянській академії у ранньомодерний час. *Київська Академія*. 2018. № 15. С. 20-55.

6. Кузьмінський І. Музична культура у релігійних та освітніх центрах Луцька у Ранньомодерний час. *Міжнар. вісник: культурологія, філологія, музикознавство*. 2017. № 2(9). С. 126-133.

7. Кузьмінський І. Музична практика у релігійних та освітніх центрах Острога у Ранньомодерний час. *Часопис НМАУ*. 2017. № 3(36). С. 64-71.

8. Кузьмінський І. Музична практика у Супрасльському монастирі у Ранньомодерний час. *Студії мистецтвознавчі*. 2018. № 1(61). С. 36-44.

9. Кузьмінський І. Партесний спів у Луцькому Хрестовоздвиженському братстві. *Луцьке Хрестовоздвиженське братство – інституційний розвиток та місце в суспільному русі України та Білорусі*. Луцьк, 2017. С. 73-84.

10. Кузьмінський І. Реформа церковного співу митрополита Петра Могили у Києві. *Українська музика*. 2018. № 2. С. 5-11.

11. Кузьмінський І., Капраль М. Спів у Львівській Богоявленській церкві (від витоків до кінця XVIII ст.). *Наук. вісник НМАУ*. Київ, 2018. Вип. 121. С. 101-108.

Додаткова література:

12. Вихованець Т. Школа латинська в Острозі. *Острозька академія XVI–XVII століття: енциклопедія*. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. С. 471–472.

13. Зосім О. Літургійний календар у канціоналах і пісенниках західно-християнської та східно-християнської церковних традицій. *Вісник Львівського унів-ту*. Серія Мистецтвознавство. 2013. Вип. 12. С. 77-86.

14. Мицько І. Постанова на академію Острозьку. *Острозька академія XVI–XVII століття: енциклопедія*. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозькаакадемія», 2011. С. 383–384.

15. Новаковський П. Літургійна проблематика в міжконфесійній полеміці після Берестейської унії (1596–1720). Львів, 2005. 252 с.

16. Резанов В. Драма українська. Старовинний театр український. Випуски третій–шостий. Київ: З друкарні Української АН, 1925–1929.

17. Скочиляс І. Галицька (Львівська) єпархія XII–XVIII століть: організаційна структура та правовий статус. Львів: УКУ, 2010. XXIV+832 с.

18. Цалай-Якименко О., Ясиновський Ю. Музичне мистецтво давнього Острога. *Острозька давнина*. Львів, 1995. Вип. 1. С. 74–89.

19. Чижевський Д. До проблем бароко. *Д. Чижевський. Філософські твори: у 4-х тт. Т. 2*. Київ, 2005. С. 67–77.

20. Betlej A. Kościół OO. Bernardynów w Zaslaviu. Źródła archiwalne do dziejów wystroju późnobarokowego. *Biuletyn Historii Sztuki*, № 57, 1995, s. 353-363.
21. Kochanowicz J. Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych (Materiały). Kraków: Wydawnictwo WAM, 2002. 269 s.
22. Kuzminskyi I. Account books of the musical chapel of Lviv Uniate Bishop Leon Szeptycki (1760-1779). *Kwartalnik Młodych Muzykologów*. 2018. UJ. 38. S. 5-24.

Тема 8.

Партесний спів XVII – першої половини XVIII століть у міждисциплінарному дискурсі

Огляд напрямів розвитку церковного багатоголосся в XVII – першій половині XVIII століть. Шляхи формування і принципи конструювання багатоголосої фактури на основі канонічної монодії. Різниця між українською та московською традиціями. Збереження ролі монодії в XVII ст., за часу появи багатоголосної традиції.

Партесний спів (ПС) як нове явище вітчизняної культури, що виникло під впливом західноєвропейських музичних традицій. Значення праць Н. О. Герасимової-Персидської як відкривача цього жанрово-стильового пласта. ПС як варіант європейського музичного бароко. Причини та роль запровадження київської лінійної нотації, що нею з початку XVII ст. фіксували твори нового стилю поряд із одноголоссям. Виникнення оригінальних композицій на основі перетворення європейських моделей.

Партесний концерт як основна жанрово-стильова сфера ПС. Різноманіття жанрів (за функціональним призначенням і відповідним характером). Музична мова партесів (тематично-фактурні контрасти, акордові тутті, кантові епізоди, засоби поліфонічної техніки: канон, безкінечний канон, канонічна секвенція), побудови рефреного типу, контраст такто-метрики і типів фактури. Мажорна та мінорна сфери.

Проблема національної і регіональної специфіки ПС як одна з найважливіших, яка лишалася не вирішеною протягом останнього півстоліття. Сучасна розробка нових мультидисциплінарних (мультинаукових), статистичних методів аналізу, які дозволяють наблизитися до вирішення проблеми індивідуального стилю та походження композиторських шкіл вітчизняної партесної музики (Б. Дем'яненко, НМАУ).

Музично-теоретичні знання у трактатах про партесний спів 2-ї половини XVII – XVIII століть. «Грамматика мусикійська», дискусії щодо походження її списків.

Рекомендована література:

1. Герасимова-Персидська Н. Слово і музика в XVII ст. *Українське літературне барокко*. Київ, 1987. С. 272-287.
2. Герасимова-Персидська Н. Специфіка національного варіанту

бароко в українській музиці. *Українське бароко і європейський контекст*. Київ, 1991. С. 211-224.

3. Дем'яненко Б. Голосоведення у партесному восьмиголосі як статистично стійка властивість індивідуального композиторського стилю. *УМ*. Київ, 2015. Вип. 41. С. 196-221.

4. Дем'яненко Б. Застосування статистичних методів аналізу як шлях до визначення авторства анонімних партесних творів XVII – 1-ї пол. XVIII ст. *КМ*. 2012. Вип. 43. С. 3-8.

5. Дем'яненко Б. Індивідуальний композиторський стиль у партесній музиці: виявлення стійких ознак та можливості їх статистичного узагальнення. *Наук. збірки ЛНМА ім. М. В. Лисенка*. 2015. Вип. 36. С. 188–203.

6. Дем'яненко Б. Метод стильової диференціації восьмиголосих партесних творів на основі статистичного аналізу констант авторського стилю – об'єднуюча модель. *КМ*. 2013. Вип. 46. С. 3-10.

7. Шуміліна О. Перехідні процеси в українській партесній музиці середини XVIII ст.: автореф. дис. канд. мист. Київ: НМАУ, 2004.

Додаткова література:

8. Герасимова-Персидська Н. Бароко після бароко. *Україна музична* (альманах). Київ, 1998.

9. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII – XVIII столітті. Київ, 1978. 182 с.

10. Кузьмінський І. Ю. Партитурна нотація партесного багатоголосся та виконавська практика. *Часопис НМАУ*. 2010. № 3(8).

11. Кузьмінський І. Класифікація авторизованих списків «Музична граматики» та питання походження так званого львівського рукопису. *КМ*. Київ, 2011. Вип. 40. С. 59–69.

12. Летичевська О. Партесний концерт. Партесний спів. УМЕ. 2018. Т. 5.

13. Партесна музика Перемишльської єпархії: Рукописні уривки середини XVII – початку XVIII століття. Перемишль, 2015. 258 с. [Пам'ятки сакральної музики Перемишльської єпархії, т. 3].

14. Супрун-Яремко Н. Партесні концерти українських невідомих авторів XVII століття: аналіз фактури п'ятиголосих партитур. *Студії мистецтвознавчі*. 2010. Ч. 1 (29).

15. Українські партесні мотети початку XVIII століття з Югославських зібрань. Ред.-упор., авт. вступ. ст. Н. Герасимова-Персидська. Київ, 1991.

16. Цалай-Якименко О. С. Київська школа музики XVII століття. Київ, Львів, Полтава, 2002.

17. Шкурган О. Українська пам'ятка партесних творів кін. XVII – поч. XVIII ст. з варшавського книгосховища. *Студії мистецтвознавчі*. 2006. Число 4 (16). С. 7–15.

18. Шуміліна О., Гнатенко Л. Творча спадщина Івана Домарацького. РКСУ. ІР НБУВ. Київ, 1998. Вип. 4.

19. Shkurgan O. Partesy z Klasztoru Supraskiego jako źródło do badań

Тема 9.

Українська духовна пісня: витoki, історичні форми, богослужбовий контекст⁵

Витoki української духовної пісенності. Термінологічні позначення щодо творів пісенного жанру в українській традиції. Візантійські та західноєвропейські впливи у формуванні української духовно-пісенної традиції. *П'ять етапів* розвитку української духовної пісенності. Перший період (кінець XVI ст. – остання третина XVIII ст.) – становлення національного духовно-пісенного репертуару, формування його тематичних і конфесійних пріоритетів, виокремлення регіональних традицій. Другий період (остання третина XVIII ст. – межа XIX – XX ст.) – зміна форм трансляції репертуару (поява друкованих пісенників) та його кодифікація, остаточне розмежування двох конфесійних гілок. Третій період (межа XIX – XX ст. – 30-ті рр. XX ст.) ознаменований стильовим оновленням української духовної пісенності та формуванням нової конфесійної (протестантської) гілки. Четвертий період (30-ті рр. XX ст. – 1991 р.) відзначений уповільненням розвитку української духовної пісенності на теренах УРСР та його продовженням у західній діаспорі. П'ятий період (з 1991 р.) – відновлення традицій, формування нових конфесійних гілок (римо-католицька), набуття постмодерних рис (стильовий плюралізм та інтерконфесійність пісенного репертуару).

Поняття «паралітургіка» у православній, католицьких (західного та східного обрядів) та традиційних протестантських церквах. Три типи паралітургічних явищ: а) обряди, молитви або піснеспіви, що виконуються під час богослужіння, але які не можна віднести до власне літургічних обрядів, молитов або піснеспівів; б) обряди, молитви або піснеспіви, що виконуються до і після богослужіння, а також інших церковних відправ, наприклад, утрени або вечірні; в) обряди, молитви або піснеспіви, що виконуються у храмі відокремлено від богослужіння. Зазначені типи повністю охоплюють усі можливі випадки використання піснеспівів на неканонічні тексти у храмових діях різних християнських конфесій.

Співаники з духовно-пісенним репертуаром як віддзеркалення сакрального універсуму Нового часу в його конфесійних виявах. Типи упорядкування репертуару у православних пісенниках – безсистемний та протокалендарний, що пов'язано з відсутністю зв'язку православної духовної пісенності з богослужінням. Календарний тип православного пісенника, пов'язаний з адаптацією унійного «Богогласника» для православних мирян українських та білоруських теренів Російської імперії.

---

⁵ Розробка теми та укладання списку бібліографії О. Зосім.

Формування пісенника для паралітургічного співу в українсько-білоруському *унійному* середовищі протягом XVIII ст., в якому за зразок для наслідування було взято католицькі канціонали XVII – XVIII ст., де поєднано два принципи упорядкування репертуару – календарний, запозичений з літургічних книг, та тематичний, який є універсальним способом систематизації. На їх основі було сформовано календарно-тематичну структуру пісенника комплексного типу, що призначався для церковного й приватного співу. Почаївський «Богогласник» (1790–1791), виданий для потреб українських католиків східного обряду. Оновлення структури греко-католицького співаника в 1-й третині XX ст. у нововасиліанському виданні «Церковні пісні» (1926), у якому враховано досвід упорядкування репертуару католицьких пісенників XIX ст.

При формуванні українського, білоруського та російського баптистського (початок XX ст.) та римо-католицького (кінець XX ст.) репертуару за зразки було взято структуру і рубрикацію богослужбових книг, апробовану в європейській та американській церковній практиці.

Місце запозичених пісень в українському духовно-пісенному репертуарі. Позалітургічна пісенність, характерна для українського православного середовища, запозичувала передусім елементи пісенних творів (усталені й типізовані звороти музичної мови, спосіб віршування, запозичені теми та сюжети пісень тощо), однак в українському позабогослужбовому репертуарі налічувалося не менше двадцяти перекладених пісенних творів, з яких десять були популярними протягом тривалого часу. Паралітургічна пісенність збільшила кількість запозичених пісень, яких в рукописах XVIII – XIX ст. західноукраїнського походження було не менше п'ятдесяти, а також збагатила репертуар завдяки перекладу пісень тих жанрових груп, які не були представлені в позабогослужбовому репертуарі.

Рекомендована література:

1. Зосім О. Л. Греко-католицькі духовні пісні у сучасному українському римо-католицькому репертуарі. *МЗ*. Київ, 2006. Вип. 10. С. 11–19.

2. Зосім О. Л. Духовна пісенність і сучасна богослужбова музика Римо-католицької Церкви України і Росії: національне і конфесійне. *МЗ*. Київ, 2011. Вип. 19. С. 233–240.

3. Зосім О. Л. Західноєвропейська духовна пісня на східнослов'янських землях у XVII – XIX століттях: монографія. Київ: ДАКККіМ, 2009. 204 с.

4. Зосім О. Л. Паралітургіка. *УМЕ*. Київ, 2018. Т. 5. С. 72–74.

5. Медведик Ю. Ad Fontes: з історії української музики XVII – поч. XX ст.: вибрані статті, матеріали, рецензії. Львів, 2015. 618 с.

Додаткова література:

6. Бароківі духовні пісні з рукописних співаників XVIII ст. Лемківщини / Вступ, упорядкування і коментарі Олі Гнатюк. Львів, 2000. 336 с.

7. Богданова О. Духовна пісня в лірницькому репертуарі. *Історія української музики: у 6 т. Т. 1: Від найдавніших часів до XVIII ст. Ч. 1: Народна музика* / ред. О. Шевчук, Б. Фільц. Київ: ІМФЕ, 2017. С. 325–339.
8. Боровик М., Іваньо І. Новознайдений музичний твір на слова Григорія Сковороди. *Народна творчість та етнографія*. 1971. № 2. С. 67-70.
9. Гнатюк О. Українська духовна барокова пісня. Варшава; Київ, 1994.
10. Гончарова В. Канціонал з колекції НТШ у Львові. *Бібліографія українознавства. Бібліографія і джерела музикознавства*. Львів, 1994. Вип. 2. С. 18–19.
11. Зосім О. Українська духовна пісенність кін. XIX – поч. XXI ст.: основні тенденції розвитку. *Історія, теорія та практика сучасної гуманітаристики: колективна монографія*. Мелітополь, 2016. С. 190–206.
12. Матійчин І. Паралітургійна спрямованість василіанської пісенності. *Наук. записки Терноп. нац. пед. ун-ту імені В. Гнатюка. Серія Мистецтвознавство*. 2014. № 2. С. 57–63.
13. Шевчук О., Коропніченко Г. Різдва́ний кант: термінологія на означення жанру. *Етномузика*. 2021. Вип. 17. С. 42–73.
14. Штерн Д. Відносини духовних пісень до літургії у східних слов'ян XVII–XVIII ст. *Slovensko-rusínsko-ukrajinské vzťahy od obrodzenia po súčasnosť*. Bratislava, 2000. С. 321–330.
15. Bartkowski B. *Polskie śpiewy religijne w żywej tradycji. Style i formy*. Kraków: PWM, 1987. 284 s.
16. Die Liederhandschrift F 19-233 (15) der Bibliothek der Litauischen Akademie der Wissenschaften / Eine kommentierte Edition von Dieter Hubert Stern. Köln; Weimar; Wien: Böhlau Verlag, 2000. 767 S.

Тема 10.

Хоровий спів доби класицизму у міждисциплінарному дискурсі.

Індивідуальний композиторський стиль в українському музичному мистецтві 2-ї половини XVIII ст. як дослідницька проблема. Видатні постаті української музичної культури XVIII ст. Критерії визначення композиторського стилю як належного до української традиції.

Перехідний етап від партесного до хорового співу (О. Шуміліна).

Збереження традиції монодійного співу у XVIII ст., рукописи та видання Ірмологіонів.

Нові джерелознавчі відкриття й концептуальні ідеї. Полеміка щодо спадщини М. Березовського. Значна кількість наукових праць останнього часу щодо творчої спадщини Д. Бортнянського, М. Березовського та А. Веделя.

Вирішення галузевих проблем історії музики (джерелознавчих і текстологічних) на прикладі творчості А. Веделя. Новий погляд на постать і

хорову спадщину композитора. Стильовий синтез у творчості Веделя (Т. Гусарчук).

Критерії диференціації індивідуальних стилів. А. Ведель і С. Дегтярьов (Т. Гусарчук, А. Кутасевич). Особистісні детермінанти композиторської творчості.

Рекомендована література:

1. Гусарчук Т. Артемій Ведель: постать митця у контексті епох: монографія. Ніжин, 2017. 768 с., 32 с. іл.

2. Гусарчук Т. В. Постать Григорія Сковороди у світлі особистісних детермінант творчості. *Часопис НМАУ*. Київ, 2014. № 3 (24). С. 85–101.

3. Гусарчук Т. Псалми як основа драматургії духовних концертів Артемія Веделя. *Наук. вісник НМАУ*. Вип. 119. Київ, 2017. С. 200–220.

4. Гусарчук Т. Традиції бароко в українській музиці 2-ї пол. XVIII сторіччя. *Українське бароко: у 2 т. Т. 2*. Харків, 2004.

5. Гусарчук Т. В. Феномен творчої діяльності Степана Дегтярьова. *Наук. вісник НМАУ*. Вип. 117: Степан Дегтярьов та його сучасники: музичний класицизм у Східній Європі. Київ, 2016. С. 6–44.

6. Гусарчук Т. В. Хорова творчість Степана Дегтярьова: стильові детермінанти й паралелі. *Часопис НМАУ*. Київ, 2013. № 3 (20).

7. Кутасевич А. Стильова диференціація духовно-музичних спадщин Степана Дегтярьова та Артема Веделя: питання авторства творів суперечливої атрибуції: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Київ: НМАУ, 2015.

8. Шуміліна О. Перехідні процеси в українській партесній музиці середини XVIII ст.: автореф. дис. канд. мист. Київ, 2004.

Додаткова література:

9. Гусарчук Т. В. Індивідуалізація творчості в дзеркалі музичної текстології. *КМ*. Вип. 7: Текст музичного твору: практика і теорія : зб. ст. Київ: КДВМУ ім. Р. М. Глієра, 2001. С. 78–89.

10. Гусарчук Т. Текстологія української хорової спадщини 2-ї пол. XVIII ст. (джерела, специфіка, завдання). *УМ*. Київ, 2001. Вип. 30.

11. Кияновська Л. Бортнянський, Чайковський, Стравинський – три рівні прояву українського ментального коду. *Музикознавчі студії ін-ту мистецтв Волин. нац. ун-ту ім. Л. Українки та НМАУ ім. П. Чайковського*. Луцьк, 2012. Вип. 9.

12. Корній Л. Дмитро Бортнянський у контексті української культури 2-ї пол. XVIII ст. *Музична україністика: сучасний вимір*. Київ: ІМФЕ ім. М. Рильського, 2009. Вип. 4.

13. Костюк Н. Дмитро Бортнянський і українська культово-літургійна традиція. *Вісник ДАКККіМ*. К., 2003. № 1. С. 67-81.

14. Кузьма М. Чи знаємо правдивого Бортнянського? *Наук. вісник НМАУ*. Київ, 1999. Вип. 6.

15. Літвінова С. Псалом № 138 «На ріках Вавилонських» в українському хоровому мистецтві XVIII–XXI ст. (композиторська

творчість тавиконавство). УМ. Київ, 2012. Вип. 38.

16. Руденко Л. Постаць Степана Дегтярєва в історії української музичної культури. УМ. Київ, 2013. Вип. 39.

17. Шуміліна О. Новознайдені духовні концерти Максима Березовського: джерела, авторська атрибуція, риси стилю. *Kalofonia*. Львів, 2014. Число 7.

18. Юдкін-Ріпун І. Бортнянський як представник стилю перехідної епохи. *Наук. вісник НМАУ*. К., 2003. Вип. 24.

19. Шипайло Я. Молитва «Отче наш» у творчості композиторів-класиків М. Березовського, Д. Бортнянського, С. Дегтярєва. *Вісник Прикарпатського ун-ту. Серія Мистецтвознавство*. Івано-Франківськ, 2008. Вип. XII–XIII.

20. Шреєр-Ткаченко О. Григорій Сковорода-музикант. К., 1972. 94 с.

21. Шуміліна О., Гнатенко Л. Творча спадщина Івана Домарацького (за матеріалами київської рукописної пам'ятки української партесної музики). *РКСУ*. Київ : НБУВ НАНУ, 1998. Вип. 4.

22. Юрченко М. Андрій Рачинський та хорова музика України XVIII століття. *Українська культура*. 1996, № 2. С. 30–31.

4. 3. МОДУЛЬ III. РОМАНТИЗМ. МОДЕРН. ПОСТМОДЕРН

4. 3. 1. Змістовий модуль 3 .

Композиторська творчість у жанрово-стильовому та особистісному вимірах

Тема 11.

Сучасні багатоаспектні дослідження постаті музиканта.

Індивідуальна творчість: особистісні детермінанти

Суттєве оновлення в наш час методів і методик дослідження творчості музиканта. Простеження впливу особистісних властивостей композиторів, виконавців, музикознавців на їх творчу та аналітичну діяльність (Т. В. Гусарчук). Багатоаспектність розгляду категорії особистості. Вивчення історичного контексту, музикознавчих праць, розробка «методів діагностики особистісних властивостей, таких як вивчення документації про людину, мемуарної літератури та епістолярію, спостереження, різні види опитувань».

Два підходи до вирішення проблеми індивідуальних відмінностей, які визначають опозицію між натуралістичною та гуманістичною психологією: відокремлений розгляд впливу кожної підструктури особистості з її розгалуженою системою властивостей на характер творчої діяльності музиканта – та концептуальне уявлення про особистість як цілісність. Соціоніка, психологія. Поняття особистості, структури особистості,

індивідуальності.

Індивідуалізація творчості у 2-й половині XVIII ст. Сучасні дослідження постатей видатних діячів культури XVIII – XX ст. (А. Ведель, С. Дегтярьов, Г. Сковорода, М. Вериківський, М. Скорик, М. Гобдич та інші). Роль наукових розробок Т. В. Гусарчук, О. Фрайт, М. Ярко.

Рекомендована література:

1. Гусарчук Т. До проблеми вивчення особистісних детермінант композиторської творчості. *Матеріали до українського мистецтвознавства*: зб. наук. пр. Вип. 2. Київ: ІМФЕ, 2003. С. 121–124.

2. Гусарчук Т. Особистісні чинники духовної творчості українських композиторів 20-х років XX ст. *Наук. вісник НМАУ*. К., 2008. Вип. 67.

3. Гусарчук Т. В. Постать Григорія Сковороди у світлі особистісних детермінант творчості. *Часопис НМАУ*. Київ, 2014. № 3(24). С. 85–101.

4. Гусарчук Т. В. Феномен Артемія Веделя: особистісні детермінанти. *Часопис НМАУ*. Київ, 2009. № 2(3). С. 115–124.

5. Фрайт О. Фортепіанна спадщина як вияв психологічних рис особистості Миколи Лисенка. *Часопис НМАУ*. Київ, 2012. № 2(15). С. 33–39.

6. Ярко М. Психоаналітичні виміри індивідуального композиторського стилю: методологія питання. *Матеріали до українського мистецтвознавства*. Київ: ІМФЕ, 2003. Вип. 2.

Додаткова література:

7. Гусарчук Т. До проблеми індивідуально-особистісного в хоровій творчості Лесі Дичко. *Наук. вісник НМАУ*. Київ, 2002. Вип. 19: Леся Дичко: грані творчості. С. 13–39.

8. Кияновська Л. Духовна творчість у львівському музичному середовищі на зламі тисячоліть: естетико-психологічний аспект. *Наук. вісник НМАУ*. Київ, 2008. Вип. 67.

9. Гусарчук Т. Творча діяльність Миколи Гобдича в аспекті особистісної детермінації. *УМ*. К., 2012. Вип. 38.

10. Коменда О. Системно-динамічні аспекти творчої діяльності Миколи Лисенка (до 175-річчя від дня народження). *Часопис НМАУ*. 2018. № 4 (41).

Тема 12.

Українська музика XIX – початку XX століття (усні традиції та композиторська творчість)

Поширена думка про занепад українського богослужбового співу в XIX ст. Новий етап розвитку музичного мистецтва на українських землях. Духовна творчість як збереження жанрової системи, історично інтегрованої в богослуження, водночас із розгалуженням стильових параметрів духовно-музичних творів залежно від середовища розвитку традицій.

Фундаментальні дослідження останнього часу (Н. О. Костюк)

Розвиток на теренах канонічних усних традицій. «Обичний» спів. Одноголосся. Двоголосся. Триголосся. Продовження традиції укладання Ірмологіонів. Розвиток киево-лаврського багатоголосся. Його нотний запис (на слух) і видання кінця XIX – початку XX століття. Обиход у редакції ієром. Флавіана. Уніфікована редакція в цьому виданні традиційних піснеспівів XIX століття.

Багатоголосся усної традиції «самолівка» (Західна Україна).

Композиторська творчість: формування національної музичної мови та її риси в релігійній музиці (М. Вербицький, М. Лисенко, молодше покоління: Я. Яциневич, О. Кошиць, М. Леонтович, К. Стеценко, П. Козицький, М. Вериківський та ін.). Західноукраїнські композитори (Перемиська школа). С. Воробкевич (Буковина).

Інструментальна музика, опера, музика в театрі.

Зацікавлення проблематикою українського церковного співу. Збір і публікації матеріалів. Особливі типи збірників у Західній Україні (Напівник, Гласопісонець). Пізні видання нотних Ірмологіонів (Львів, 1904). Перші праці про розвиток церковного співу в Давній Русі – Україні в XIX ст., видатні наукові розробки в 2-й половині століття (митр. Євгеній Болховітінов, прот. Д. Разумовський, прот. І. Вознесенський, свящ. П. Бажанський та ін.).

Рекомендована література:

1. Костюк Н. Зауваги до вивчення української богослужбової творчості кінця XIX – перших десятиліть XX століття. *Музикознавчі студії*. Вип. 3. Луцьк, 2009. С. 107-121.
2. Костюк Н. Українська богослужбова музична культура 1801–1916 років (науково-дидактичний, ужитково-співочий, концертно-виконавський і композиторський аспекти): Монографія. К., 2018.
3. Костюк Н. Основні критерії періодизаційної схеми і параметрів аналізу української богослужбово-музичної культури 1801-1916 рр. *Музична україністика: сучасний вимір*. Київ: ІМФЕ, 2011. Вип. 6. С. 34-42.
4. Гусарчук Т. Духовна творчість М. В. Лисенка: зовнішні та внутрішні контексти. *Микола Лисенко та українська композиторська школа*: зб. наук. праць. Київ: ІМФЕ, 2004.
5. Кияновська Л. Галицька музична культура XIX–XX століття. Чернівці, 2007.
6. Кияновська Л. Про Михайла Вербицького та релігійну ідею в українській професійній музиці. *Михайло Вербицький і відродження української музичної культури в Галичині: тези наук. читань*. Дрогобич, 1992.

Додаткова література:

7. Глібовицький І. С. Музичне життя Буковини XIX – поч. XX ст. як прояв полікультурного середовища: автореф. дис. канд. мист. Івано-Франківськ, 2010. 19 с.
8. Гнатюк Л. А. Микола Лисенко і Лейпцизька консерваторія. *Часопис НМАУ*. Київ, 2012. № 2 (15): До 170-річчя від дня народження М.

Лисенка. С.15–25.

9. Гуріна А. В. П. Сокальський і становлення структурно-типологічного напрямку етномузикології. *Культура України : зб. наук. пр.* Харків : ХДАК, 2012. Вип. 38. С. 174–181.

10. Коменда О. І. Системно-динамічні аспекти творчої діяльності Миколи Лисенка (до 175-річчя від дня народження). *Часопис НМАУ*. 2018. № 4 (41).

11. Корній Л. Історія української музики: у 3 т. К., 1996. Т. 3.

12. Костюк Н. «Херувимська» М. Лисенка: стильова концепція на тлі художніх тенденцій кінця ХІХ ст. *Музична україністика: сучасний вимір*: зб. ст. Вип. 7: Постать Миколи Лисенка в європейському й національному історико-культурному контексті. Київ: ІМФЕ, 2012. С. 205-211.

13. Людкевич С. Михайло Вербицький та українська суспільність. *Людкевич С. П. Дослідження, статті, рецензії, виступи*: в 2-х т. Т. 2. Львів, 2000.

14. Павлишин С. Василь Барвінський. Київ, 1990.

15. Якуб'як Я. Микола Лисенко і Станіслав Людкевич: монографія. Львів, 2003.

Тема 13.

Композиторська творчість ХХ – ХХІ століть у жанрово-стильових вимірах

Оглядова характеристика. *Духовна* композиторська творчість на різних історичних етапах, у процесі здолання численних драматичних і трагічних епохальних колізій (кінець ХІХ – перші десятиліття ХХ ст., радянський період, роки незалежності, час російсько-української війни з 2014). Різновекторність творчих орієнтирів і тенденцій.

Відомості про Українську автокефальну православну церкву. Формування індивідуальних композиторських стилів: М. Леонтович, К. Стеценко, О. Кошиць, Я. Яциневич, П. Гончаров, П. Козицький, М. Вериківський та ін.

Українці в діаспорі: внесок у видання, дослідження і створення духовної музики. Праці Федора Стешка, Павла Маценка, Михайла Антоновича, Мирона Федоріва. Творчість І. Соневицького, А. Гнатишина, М. Федоріва, М. Кузана, Р. Гурка та інших композиторів.

«Традиційність» як синтез народномузичних і канонічних церковнопівчих ознак водночас із оновленням мелодичної й гармонічної мови, принципів формотворення та інтонаційної драматургії, підходів до взаємодії слова й музики, усіх компонент музичного тексту. Яскрава палітра індивідуальних рішень, жанрових трансформацій, стильових органічних і парадоксальних схрещень. Сучасне піднесення духовної музики, пов'язане із здобуттям незалежності в Україні. Патріотичний зміст і характер. Духовні твори Л. Дичко, Є. Станковича, М. Скорика, В. Сильвестрова, Б. Фільц,

О. Козаренка, В. Степурка, В. Файнера, Т. Яшвілі та інших. Засади виконавської інтерпретації богослужбового твору, духовної концертної музики.

Богослужбове й концертне призначення й виконання творів.

Світська композиторська творчість. Продовження та переосмислення традицій провідних жанрів європейської професійної музики. Стилізація як виявлення особистісних естетичних позицій і творчих зацікавлень (поняття неоготика, неомедієвізм, необароко, неофольклоризм тощо). Діалог і полілог з минулим. Оновлення норм музичного мовлення шляхом апеляції до найдавніших музичних верств.

Розширення панорами функціональних призначень музики та процес усамостійнення її ролі (у кіно, драматичному театрі), розвиток відповідних технологій. Поява у ХХ ст. нових жанрово-стильових форм і напрямів (джаз, у т. ч. український, популярна музика...), власне стилів (модернізм, постмодернізм, «нова простота»...). Авангардний рух в музичній культурі України в 60-х роках ХХ ст. (В. Загорцев, В. Сильвестров). Експериментальний характер музики 1960-х – 1980-х рр. Електронна музика. Нові дослідницькі праці та концептуальні погляди. Розвиток музичного мистецтва водночас із розробкою нового бачення та вдосконаленням методологічної призми осмислення нової музичної культури доби стильового плюралізму.

А. Духовна музика.

Рекомендована література:

1. Антоненко М. М. Православна духовна музика у творчості сучасних українських композиторів: традиції і трансформації. *Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 2020. № 1 (46).
2. Гусарчук Т. «Духовний концерт» Мирослава Скорика: концепційна трансгресія та її інтонаційне втілення. *Наук. вісник НМАУ*. К., 2013. Вип. 86.
3. Гусарчук Т. Духовно-музична творчість М. Вериківського: оновлення традицій. *Музикознавчі студії ін-ту мистецтв Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки та НМАУ ім. П. І. Чайковського*. Луцьк, 2012. Вип. 9.
4. Зосім О. Стильові особливості сучасного богослужбового репертуару Римо-католицької Церкви в Україні. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*: зб. пр. Київ, 2007. Вип. XVIII.
5. Кияновська Л. О., Галицька музична культура ХІХ–ХХ століття. Чернівці, 2007.
6. Кияновська Л. О., Стильова еволюція Галицької музичної культури ХІХ – ХХ століття. Тернопіль, 2000.
7. Пархоменко Л. Феномен Олександра Кошиця. *Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. Київ, 2007. Вип. 57.

Додаткова література:

8. Воловчук Ю. Симфонія для мішаного хору «Страсна седмиця» Святослава Луцького: авторське прочитання духовно-музичних традицій.

Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2018. Вип. 123.

9. Гайдучик Д. Жанрові традиції у «Службі Божій» Михайла Гайворонського. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 113 : Композитори і музикознавці Київської консерваторії у 1923–1941 роках.

10. Гуральна С. Жанрово-стильові особливості «Служб Божих» Д. Січинського та Я. Ярославенка. Наук. зап. Терноп. Нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія Мистецтвознавство. Тернопіль, 2012. Вип. 3.

11. Засадна О. В. Українська церковно-музична творчість 20-х рр. ХХ століття: жанрові пріоритети та стилістичні особливості (на прикладі доробку композиторів Київської хорової школи): автореф. дис. канд. мист.: спец. 26.00.01. Київ : НМАУ, 2014.

12. Кияновська Л. Духовна творчість у львівському музичному середовищі на зламі тисячоліть: естетико-психологічний аспект. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2008. Вип. 67.

13. Клокун О. До проблеми стилю церковної музики. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2004. Вип. 37. С. 59-67.

14. Клокун О. О. Функціонування церковних піснеспівів в інтерконфесійному просторі. Київ, 2004. Вип. 5. С. 38–48.

15. Літвінова С. Псалом № 138 «На ріках Вавилонських» в українському хоровому мистецтві XVIII–XXI століть (композиторська творчість та виконавство). УМ. Київ, 2012. Вип. 38.

16. Людкевич С. П. Справа нашого церковного співу. Людкевич С. П. Дослідження, статті, рецензії, виступи: в 2-х т. Т. 2. Львів, 2000.

17. Мануляк О. Сакральна творчість львівських композиторів кінця ХХ – поч. ХХІ ст. у контексті провідних тенденцій розвитку сучасної української релігійної музики: автореф. дис. канд. мист. Львів: ЛНМА, 2009. 20 с.

18. Ткаченко А. Духовні твори сучасних українських композиторів: до проблеми переосмислення канонічних традицій. Музичне мистецтво: зб. наук. ст. Донецьк; Львів, 2010. Вип. 10.

19. Чекан Ю. Передмова. Скорик М. Хорові твори. Київ, 2005 (Бібліотека хору «Київ»).

20. Чекан Ю. Передмова. Станкович Є. Хорові твори. Київ, 2004 (Бібліотека хору «Київ»).

21. Янюк Б. «Голосіння» Івана Карабиця у контексті актуалізації ідеї покаяння в музичному мистецтві кінця ХХ століття. Наук. вісник НМАУ. К., 2010. Вип. 85.

Б. Світська музика.

Рекомендована література

1. Берегова О. Постмодернізм в українській камерній музиці 80–90-х років ХХ сторіччя. Київ, 1999. 141 с.

2. Герасимова-Персидська Н. Нові звучання – нові знаки: сучасна музика в історичному ракурсі. *Часопис НМАУ*. 2010. №3 (8). С. 39–46.

3. Герасимова-Персидська Н. ХХІ століття і musica mundana. *Часопис НМАУ*. 2008. №1 (1). С. 90–97.

4. Електронний синтез звуку: робоча програма для студентів. Укладач Стецюк І. О. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. 30 с.
5. Зав'ялова О. К. Неостилістичні ознаки ансамблевих жанрів камерно-інструментального мистецтва України. *УМ*. Київ, 2007. Вип. 7. С. 25–31.
6. Козаренко О. Національна музична мова в дискурсі постмодернізму. URL: <http://www.musica-ukrainica.odessa.ua/a-kozarenko-ethnicmuslang.html>.
7. Козаренко О. Про деякі універсалії музичного світу Бориса Лятошинського. *Вісник Львів. ун-ту. Серія Мистецтвознавство*. 2015. Вип. 16. Ч. 1. С. 33–37.
8. Козаренко О. В. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку : автореф. дис. доктора мист.: спец. 17.00.03. Київ: НМАУ, 2001. 23 с.
9. Корчова О. Феномен музичного модернізму в європейській культурі ХХ століття: передумови, закономірності, етапи. *Наук. вісник НМАУ*. Київ, 2020. Вип. 129.
10. Овсяннікова-Трель О. А. «Нова простота» як системний жанрово-стильовий феномен в сучасному музичному мистецтві. Одеса, 2021. 448 с.
11. Приходько А. В. Рецепція музичного авангарду в соціокультурному просторі ХХ століття: автореф. дис. канд. мист.: спец. 26.00.01. Київ, 2016. 16 с.
12. Сюта Б. Інтертекстуальність як засіб організації форми музичного твору в українській музиці постмодернізму. *Наук. вісник НМАУ. Вип. 36: Українська та світова музична культура: сучасний погляд*. Київ, 2005. С. 20–32.
13. Сюта Б. О. Феномен гри в сучасній музичній творчості. *Наук. вісник НМАУ*. 2019. Вип. 124. С. 8-17.
14. Тукова І. Г. Функціонування інструментальних жанрових моделей західноєвропейського Бароко в українській музиці 2-ї половини ХХ ст.: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Київ: НМАУ, 2003. URL: <http://disser.com.ua/content/43007.html>
15. Чекан Ю. Музикознавча компаративістика: від методу – до науки. *Музикознавчі студії ін-ту мистецтв Волин. Нац. ун-ту імені Лесі Українки та НМАУ імені П. І. Чайковського* : зб. наук. пр. Луцьк, 2012. Вип. 10. С. 6–18.
16. Чекан Ю. І. Музична сфера сучасної культури: виміри та конфігурації. *Наук. вісник НМАУ*. 2020. Вип. 129.
17. Чекан Ю. Українська музика та прес більшовизму. URL: <https://tyzhden.ua/ukrainska-muzyka-j-pres-bilshovyzmu/?fbclid=IwAR0P5xuv49btANyaWTnXBdUbXk6TyutEFaUILzBwNMkwnJuRCuzIVSrGz64> (доступ 08.01.2024)
18. Юдкін І. М. Неостилістичні течії в українській культурі ХХ ст. *Українська художня культура: навч. посіб.* Київ, 1996. С. 289–298.

Додаткова література:

19. Бентя Ю. Concerto Grosso Віталія Губаренка як приклад сучасної інтерпретації барокового жанру. Наук. вісник НМАУ. Вип. 32. Книга 4. Київ, 2003. С. 127–142.
20. Загайкевич М. П. Мирослав Скорик: традиції і новаторство. Наук. вісник НМАУ. Вип. 10: Мирослав Скорик (...). К., 2000.
21. Кияновська Л. Творчість Василя Барвінського і художні стилі ХХ ст. Василь Барвінський і українська музична культура. Тернопіль, 1998.
22. Макаренко Л. П. Фольклорні засади оркестрової творчості Лева Колодуба: навч. посібник. Вінниця, 2015. 220 с.
23. Мельник Л. О. Необарокові тенденції в музиці ХХ століття: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Київ: НМАУ, 2004. 19 с. URL: <http://disser.com.ua/contents/19303.html>
24. Мельник Л. О. «Сад божественних пісней» Івана Карабиця в контексті необароко європейського та українського. Наук. вісник НМАУ. Вип. 31: Vivere memento (пам'ятай про життя) : Статті і спогади про Івана Карабиця. Київ, 2003. С. 89–96.
25. Олексів Я. В. Відображення необарокової стильової тенденції в баянних партитах українських композиторів. Наук. записки Терноп. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія Мистецтвознавство. 2012. № 2. С. 65–70.
26. Пахомова Є. Неофольклористичний контекст оперної творчості Лесі Дичко (на прикладі опер «Золотослов» та «Різдвяне дійство»). КМ. Київ, 2013. Вип. 46. С. 106–116.
27. Пясковський І. Поліфонія в українській музиці. Київ, 2012.
28. Рудницький О. М. Неокласичні тенденції у творчості Миколи Колесси – розвиток традиції та нове переосмислення. Вісник Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. 2011. № 4. С. 228–230.
29. Степурко В. І. Вияви мистецької інтроверсії у творчості композиторів України другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: автореф. дис. канд. мист.: спец. 26.00.01. Київ: НАКККіМ, 2016.
30. Сюта Б. Музична творчість 1970–1990-х років: параметри художньої цілісності. Київ: Грамота, 2006. 256 с.
31. Сюта Б. Українська музика молодшої генерації композиторів. URL : http://www.musica-ukrainica.odessa.ua/_main.html
32. Трубнікова Л. Підголосковість у системі композиторського стилю. Музична Харківщина: зб-к наук. праць. Харків, 1992. С. 296–304.
33. Шабутін С. В., Хміль С. В., Шабутіна І. В. Зцілення музикою. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 192 с.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ¹

№	Назва теми	Кількість годин
1	Фактурна організація гуртових пісень України в історичному розвитку та регіональній дислокації (багатоголосся)	2

2	Мелоареали пісень обрядових циклів та етнічна історія балто-слов'янської спільноти	2
3	Методи сучасних цифрових досліджень традиційної музики	2
4	Жанрово-стильові форми українського богослужбового монодійного співу.	2
5	Світська музична спадщина XI – XV століть.	2
6	Музична культура Руського, Белзького, Подільського, Брацлавського, Волинського та Київського воєводств і Гетьманщини.	2
7	Богослужбові традиції в музичній культурі України. Книжність, практика, реформи.	2
8	Історико-джерелознавчий розгляд українського церковного багатоголосся XVII – 1-ї половини XVIII століть.	2
9	Аналітичні аспекти вивчення партесного стилю та методологія визначення авторства партесних творів.	2
10	Витоки, напрями розвитку, конфесійні виміри української духовної пісенності.	2
11	Музичний стиль і критерії визначення авторства хорового твору епохи класицизму.	2
12	Особистісні детермінанти музичної творчості	2
13	Основні напрями розвитку української музичної культури в XIX ст. Постать композитора.	2
14	Духовна музична творчість українських композиторів XX – XXI століть	2
15	Світська музика українських композиторів XX – XXI століть	2
	Усього	30

Плани семінарів і списки літератури наведено в програмі за послідовністю тем

**Семінар 1. Фактурна організація гуртових пісень України
в історичному розвитку та регіональній дислокації
(багатоголосся)**

План

1. Гетерофонія. Значення терміну. Ареали поширення неупорядкованої та впорядкованої гетерофонії на українських етнічних землях.

2. Стиль архаїчних поліських пісень як синкретична цілісність.
  3. Бурдонна діафонія, її поширення та специфіка.
  4. Унісонний спів (монофонія). Ареали його поширення на українських етнічних землях і поза ними. Різновиди. Співвідношення з епізодичною гетерофонією.
  5. Різновиди впорядкованої гетерофонії.
  6. Втора як вияв різних типів фактурного устрою.
  7. Гомофонно-гармонічна фактура, ареали поширення. Функціонально- гармонічний бас як її самостійний елемент. Кант.
  8. Підголосковий спів (функціональне двоголосся) не обрядових пісень та його особливості в різних регіональних стилях в Україні. Критерії визначення співу як підголоскового.
  9. Триголосий спів на Лівобережжі. Його генеза, стильові ознаки. Дискусійність функціональних означень.
- Список літератури див. до теми 1.

Семінар 2. Мелоареали пісень обрядових циклів та етнічна історія балто-слов'янської спільноти

План

1. Пісенний тип, мелотип, ритмотип – визначення понять.
  2. Методика сучасної мелоареалогії.
  3. Українська зимова мелоареалогія і макроареалогія.
  4. Українська купальсько-петрівська мелоареалогія.
  5. Мелоареалогія весільних пісенних структур.
  6. Гіпотетична версія історичного розвитку балто-слов'янської спільноти за даними української мелоареалогії.
- Список літератури див. до теми 2.

Семінар 3. Методи сучасних цифрових досліджень традиційного співу

План

1. Значення акустичних та психоакустичних досліджень в історії етномузикології.
  2. Цілі, задачі, особливості та межі застосування цифрового акустичного аналізу народної пісенності.
  3. Акустичні та психоакустичні дослідження як інструмент звуковисотного аналізу етномузики.
  4. Метод побудови мікротонових шкал гармонічного музичного строю (А. Іваницький, Т. Іваницька).
  5. 72-ступеневі шкали, їх застосування в музичних традиціях Євразії.
- Список літератури див. до теми 3.

Семінар 4. Жанрово-стильові форми українського богослужбового монодійного співу.

План

1. Послідовність виникнення богослужбово-півчих жанрів у Візантії у I тисячолітті н. е.
  2. Послідовність формування співацьких стилів у Візантії до XIII століття.
  3. Псалом і псалмодія: стильове розмаїття як наслідок векторів історичного розвитку візантійського і давньоукраїнського БС.
  4. Тропар: ознаки жанру та музичного стилю тропарів в історичній ретроспективі.
  5. Кондак: ознаки жанру та музичного стилю кондаків в історичній ретроспективі.
  6. Ірмос: ознаки жанру та ірмологічного стилю.
  7. Стихира: ознаки жанру та стихираричного стилю. Поспівкова система знаменного співу XVII – XVIII століть.
  8. Становлення системи осмогласся та її роль у формуванні стилю знаменного співу.
  9. Молитви Всенічної та Літургії у формуванні монодійного стилю України XVI–XVIII ст. Київський, болгарський, грецький наспіви.
  10. Шляхи формування багатоголосся на основі монодійного наспіву.
- Список літератури див. до теми 4.

Семінар 5. Світська музична спадщина XI – XV століть.

План

1. Музична спадщина Київської та Галицько-Волинської Русі (XI – перша пол. XIV століть): іконографічні, археологічні, літературні пам'ятки.
  2. Музична спадщина литовсько-польської доби (друга половина XIV – XV століття).
  3. Руські музиканти польського короля Владислава II Ягайла.
  4. Руська версія походження пісні *Wogurodzica* 1408 року.
  5. Мандрівні руські музиканти та йокулятори при дворі угорського короля Владислава II Ягелончика, у Кракові та на службі волинського князя Свидригайла.
  6. Музика та музиканти на з'їзді європейських монархів у Луцьку в 1429 році (реконструкція).
  7. Музика та музиканти у касових книгах Львова.
  8. Окремі свідчення щодо музичної культури на українських теренах.
- Список літератури див. до теми 5.

Семінар 6. Музична культура Руського, Белзького, Подільського, Брацлавського, Волинського та Київського воєводств і Гетьманщини

План

1. Міські та сільські професійні музиканти, музичні інструменти та музичне повсякдення пересічних мешканців.
  2. Музичні капели та музиканти князів, воєвод та ординатів.
  3. Гетьманщина (3–6). Музичне повсякдення козаків, селян та міщан.
  4. Музичні братства та цехи.
  5. Музичні уподобання гетьманів і козацької старшини.
  6. Музична культура в середовищі воєвод і губернаторів.
- Список літератури див. до теми 6.

Семинар 7. Богослужбові традиції в музичній культурі України: книжність, практика, реформи.

План

1. Конфесії християнських церков в Україні: загальноісторичний огляд традицій.
  2. Григоріанська монодія на теренах України: історичний дискурс. Основні колекції книг григоріанських піснеспівів у бібліотеках України.
  3. Католицькі музичні капели та музиканти.
  4. Греко-католицькі музичні капели.
  5. Співочі церковні реформи Львівського Успенського та Віленського Святотроїцького братств.
  6. Церковні співочі реформи Петра Могили.
  7. Музична освіта й культура в Києво-Могилянській академії, чернігівському та переяславському колегіумах.
  8. Вокальні капели Київських митрополитів, Новгород-Сіверських та Чернігівських архієпископів.
- Список літератури див. до теми 7.

Семинар 8. Історико-джерелознавчий розгляд українського церковного багатоголосся XVII – першої половини XVIII століть

План

1. Нові знахідки поголосників партесних творів.
2. Партесні поголосники як джерела реконструкції партесних творів.
3. Текстологія партесних творів.
4. Партесний концерт і партесний мотет – спільне й відмінне.
5. Творчість Миколи Дилецького (нові відкриття).
6. Граматика Миколи Дилецького: дискусійні аспекти атрибуції.
7. Шляхи формування церковного багатоголосся на основі монодійного наспіву.
8. Партесний спів у східнослов'янському контексті як стильовий опозит *строчного співу*.
9. Києво-Печерський спів: генеза, письмова та усна традиції.

Список літератури див. до теми 8.

Семінар 9. Аналітичні аспекти вивчення партесного стилю та методологія визначення авторства партесних творів.

План

1. Структурні особливості партесної композиції як твору ренесансно-барокового стилю.
2. Фактурні особливості партесної композиції (за вибором викладача).
3. Воскресенський канон М. Дилецького: роль двохорних безкінечних канонів, тридольного метру, принципу породження.
4. Статистична методика аналізу фактури творів із відомим авторством (Б. Дем'яненко).
5. Статистична методика аналізу фактури творів із невідомим авторством (Б. Дем'яненко).

Список літератури див. до теми 8.

Семінар 10. Витоки, напрями розвитку, конфесійні виміри української духовної пісенності

План

1. Генеза західноєвропейської духовної пісенності. Католицька духовна пісня у Західній та Центральній Європі.
2. Духовні пісні західноєвропейського походження в українському репертуарі XVII – XIX ст.
3. Термін «паралітургіка»: дефініції (А. Єфіменко, О. Клокун, О. Мануляк, О. Зосім).
4. «Богогласник» у контексті греко-католицького богослужіння.
5. Позалітургійна пісня. Канти духовні та світські як професійна поетико-музична творчість (питання історії та термінології). Жанрове різноманіття. Автори.
6. Кантова стилістика в народній обрядовій і не обрядовій пісенності. Різдвяні канти. Розвиток музичного кантового стилю у формах варіантного перетворення кантової фактури.

Список літератури див. до теми 9.

Семінар 11. Музичний стиль і критерії визначення авторства хорового твору доби класицизму.

План

1. Середина XVIII століття як перехідний етап у стильовому розвитку українського хорового мистецтва.
2. Віднайдені твори та індивідуальний музичний стиль М. Березовського.

3. Віднайдені твори та індивідуальний музичний стиль М. Бортнянського.
  4. Віднайдені твори та індивідуальний музичний стиль А. Веделя.
  5. Віднайдені твори та індивідуальний музичний стиль С. Дегтярьова.
  6. Роль джерелознавчих, текстологічних, порівняльних досліджень у визначенні нових тенденцій у музичній творчості на початку ХІХ ст.
- Список літератури див. до теми 10

Семінар 12. Особистісні детермінанти музичної творчості

План

1. Аналіз на основі концепції О. Александрова (психоматриця)
2. Темперамент
3. Ім'я як звуковий код особистості
4. Психологічний тип за системою К. Г. Юнга (екстраверт – інтроверт, раціональність – ірраціональність).
5. Астрологічні характеристики.
6. Психосоціотип (соціоніка)
7. Приклад багатобічного аналізу особи музиканта (на вибір)

Список літератури див. до теми 11

Семінар 13. Основні напрями розвитку української музичної культури в ХІХ – на початку ХХ століття.

План

1. Огляд напрямів розвитку традицій богослужбового співу. Панорама усних і писемних традицій. Анонімна й авторська творчість.
2. «Обичний» спів (унісонний та ансамблевий).
3. Загальнонародний багатоголосий церковний спів.
4. Регіональна богослужбова практика: фіксація та публікація півного репертуару (Ірмологіони, Напівники, Гласопіснці, інші збірники).
5. Богослужбовий спів Києво-Печерської лаври ХІХ – початку ХХ століть: джерела та редакція (усні традиції, рукописні збірники, видання).
6. Духовні освітні навчальні заклади: розвиток музично-літургічного напрямку досліджень.
7. Богослужбова півча культура Західної України. 1. Перемишльська школа. 2. Галицька школа.
8. Посилення національних тенденцій у музичній творчості та формування композиторських шкіл (на прикладі творчості М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка та ін.).

Список літератури див. до теми 12.

Семінар 14. Духовна музична творчість українських композиторів XX – XXI століть

План

- 1.Музичні твори українських композиторів у богослужінні УАПЦ (комплексна характеристика твору на вибір).
  - 2.Духовна творчість українських композиторів діаспори.
  - 3.Наукові дослідження історії українського богослужбового співу в Україні й діаспорі (огляд).
  4. Духовна музика українських композиторів радянської доби.
  5. Духовна музика сучасності (доба незалежності). Традиції та новаційні тенденції. Богослужбове й концертне призначення й виконання.
- Список літератури див. до теми 13.

Семінар 15. Світська музика українських композиторів XX – XXI століть.

План

1. Фольклорні традиції в композиторській творчості. Фольклоризм і неофольклоризм.
  2. Продовження та переосмислення європейських традицій. Стилзація як виявлення особистих зацікавлень (на прикладі творчості різних композиторів). Необароко, неокласицизм.
  3. Музична творчість «шестидесятників».
  4. Електронна, електроакустична музика, її жанровий спектр.
  5. Музика українського кіно.
- Список літератури див. до теми 13.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кількість годин
1	Жанри, історичні та регіональні стилі української обрядової та не обрядової пісенності (на прикладі принципів організації багатоголосої фактури)	4
2	Мелоареалогія як сучасний напрям наукових досліджень у мовознавстві та етномузикології	4
3	Роль сучасних цифрових досліджень звуковисотних систем традиційної музики	4
4	Роль унісонного співу на різних історичних етапах розвитку української музики. Жанри і стилі канонічного богослужбового співу.	4
5	Класифікація інформаційних джерел з історії світської середньовічної музики на українських землях.	4

6	Джерела з історії музики XVI–XVIII століть у воєводствах та Гетьманщині.	4
7	Особливості богослужбових музичних традицій в поліконфесійному середовищі ранньомодерної доби.	4
8	Сучасні мультинаукові дослідження партесного співу. Середина XVIII століття як перехідна доба.	8
9	Паралітургічна і позалітургічна духовна пісенність в Україні та Білорусі: адаптація європейських джерел	4
10	Сучасні мультинаукові дослідження хорового співу доби класицизму.	4
11	Видатні постаті української музичної культури: творчість крізь призму особистісних детермінант	4
12	Стилістичні верстви української музики у XIX столітті: від канонічних джерел до національної школи	4
13	Українська духовна та світська музика XX століття та сучасності : переламні періоди та загальні тенденції	8
	Усього	60

Списки літератури наведено в програмі за послідовністю тем.

6. 1. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи

Самостійна робота аспіранта полягає в опрацюванні спеціальної літератури у процесі підготовки до семінарів, прослуховуванні музичних творів (за програмою й поза нею), у виконанні письмової реферативної роботи загальним обсягом до 1-го друкованого аркуша (формат А4, кегль «Times New Roman», інтервал 1,5, поля по 2 см.).

У семінарських доповідях і письмових роботах аспіранта особливої ваги набуває вміння скоригувати нові знання про емпіричні матеріали та методологічні принципи з проблематикою власного дослідження.

Орієнтовний список спеціальної літератури для реферативного опрацювання пропонується викладачем і може доповнюватися аспірантом з особистої ініціативи, виходячи з власних наукових і пізнавальних потреб і зацікавлень.

Бездумне механічне копіювання текстів із електронних ресурсів вільного доступу (довідкових інтернет-сайтів) не допускається.

З відома викладача можливо використовувати окремі тексти, поширювані в мережі, у разі їх авторитетного авторства, перевіреної інформації і значної наукової ваги.

7. ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Зараховується індивідуальна самостійна робота аспіранта, участь у семінарах, якість і дочасність виконання модульних контрольних робіт і реферату, відвідування лекцій.

7.1. Питання

1. Система типів і різновидів українського народного багатоголосся в світлі досліджень останнього часу (монофонія – гетерофонія – поліфонія).
2. Жанрово-стильові форми українського багатоголосся: поділ за регіонами.
3. Основні результати сучасних мелоареалогічних досліджень.
4. Значення цифрових досліджень для історії традиційного співу.
5. Знаменний спів : його складові історичні жанрово-стильові верстви.
6. Григоріанська монодія: поширення в Україні.
7. Історичні джерела досліджень музичного інструментарію України.
8. Музичні капели, двірцеві гурти, братства, цехи.
9. Партесний спів: нові знахідки рукописних джерел.
10. Українське музичне бароко: жанрово-стильовий дискурс (на прикладі творчості композитора кінця XVII – 1-ї пол. XVIII ст.)
11. Духовна пісня, кант. Стильові особливості пісень різних жанрів та історичного часу, писемні та усні традиції.
12. Літургічна, паралітургічна і позалітургічна пісенна творчість у християнських церквах різних конфесій.
13. Українська музика доби класицизму: жанрово-стильовий дискурс (на прикладі творчості композитора 2-ї половини XVIII – початку XIX ст.).
14. Канонічна монодія та принципи її гармонізації в XIX ст.
15. Посилення національних тенденцій в музичній творчості (на прикладі обраного композитора)
16. Українська духовна музика за радянської доби.
17. Українська духовна музика доби незалежності.
18. Стильові пошуки міжвоєнних та післявоєнних, 1960-х – 1970-х років.
19. Традиції бароко, необароко в сучасній музичній творчості.
20. Традиції неокласицизму в сучасній музичній творчості.
21. Модернізм і постмодернізм.
22. Творча особистість музиканта в мультинауковому розгляді.

7.2 Орієнтовні теми рефератів

1. Нове в українській етномузикології: класифікація форм народного багатоголосся (монодія, гетерофонія, підголосковий спів, їх різновиди).
2. Етномузикознавчі дослідження ареальних (географічних) традицій народної музичної творчості в Україні.
3. Українська медієвістика (середньовічний унісонний спів – монодія): комплексні студії церковно-співацьких стилів і жанрів.
4. Григоріанський спів як основа європейської середньовічної традиції та чинник української музичної культури (жанровий і стильовий аспекти).
5. Музична візантологія в Україні.
6. Музичні інструменти Давньої України в європейському контексті (іконографічні та наративні джерела).
7. Історичні і типологічні зв'язки давньоукраїнської і західноєвропейської музики.
8. Київські традиції церковного співу XVII – XVIII століть: київський наспів (києво-печерський, межигірський, супрасльський наспіви).
9. Українська партесна творчість у світлі здобутків джерелознавства і текстології.
10. Аналітичні й статистичні дані як основа визначення індивідуальних стилів у партесній творчості.
11. Друга третина – середина XVIII століття як перехідний період в історії української музичної культури.
12. Українська хорова творчість доби класицизму у світлі мультинаукових здобутків.
13. Києво-Могилянська Академія – Київська Духовна Академія: освітні і музичні традиції.
14. Паралітургіка: визначення явища та історичний розвиток в українській музичній культурі.
15. Українська духовна пісня XVII – XIX століть: європейські витоки та вектори розвитку. Кант.
16. Творчість композитора доби класицизму (романтизму): епохальний та індивідуальний стиль.
17. Жанрово-стильові верстви і тенденції розвитку музичної творчості в XIX – на початку XX ст.
18. Хорова музика українських композиторів радянської доби.
19. Хорова музика українських композиторів доби незалежності.
20. Клавесинна (органна) музика українських композиторів.
21. Методологія комплексного дослідження композиторського стилю (на прикладі постаті ...).
22. Портрет українського митця у дзеркалі соціоніки (на прикладі обраної постаті – композитора, диригента чи виконавця).
23. Музика в українському кіно.
24. Музика для інструменту соло з оркестром

25. Жанр літургії (меси, реквієму) у творчості українських композиторів.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль та облік успішності

З метою визначення повноти та тривкості знань і практичних навичок, набутих у процесі засвоєння курсу «Українська музична спадщина: нові відкриття», у навчальному плані передбачено дві модульні контрольні роботи та екзамен у кінці другого семестру.

Критерії оцінок

На оцінку «5» аспірант:

- повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією;
- грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями;
- для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання комунікаційних технологій, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу;
- уміє обґрунтовано, комплексно вирішувати поставлені завдання: аналізувати особливості застосування тих чи інших комунікаційних технологій в різних сферах культурно-мистецької та наукової діяльності;
- демонструє високий рівень знань;
- послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал;

На оцінку «4» аспірант:

- досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміє зміст основних термінів, проте не завжди точно їхвикористовує;
- теоретичні твердження правильно ілюструє прикладами, результатами власних спостережень;
- загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності;
- уміє обґрунтувати власну думку;
- демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу;
- не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень;
- допускає дві-три неточності у визначенні понять, обґрунтуванні

висновків, узагальнень.

На оцінку «3» аспірант:

- не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу;
- розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні;
- не завжди повно і правильно відповідає на поставлені питання;
- не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання;
- вирішує поставлені завдання фрагментарно;
- демонструє задовільний рівень знань;
- допускає суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань;
- виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

На оцінку «2» аспірант:

- не розкриває зміст теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні;
- не володіє спеціальною термінологією;
- не може впоратися з поставленим практичним завданням;
- не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем;
- неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу;
- демонструє незадовільний рівень знань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
0–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальна програма курсу.
2. Методичні матеріали, укладені викладачем курсу.
3. Наукові розробки проблематики за темами курсу (див. списки: Рекомендована література, Додаткова література).
4. Довідкові видання: енциклопедії, словники (див.: там само).
5. Нотні (графічні) матеріали.
6. Аудіо-матеріали.
7. Джерела з Інтернет-ресурсів (за рекомендацією викладача)

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- 1) Вербальний:
  - пасивний (лекційний, теоретичний, герменевтичний, аналітичний),
  - активний (бесіда),
  - інтерактивний (діалог).
- 2) Наочний:
  - ілюстрації,
  - таблиці, схеми,
  - нотні тексти.
- 3) Практичний:
  - аналіз музичних (нотних, графічних) текстів.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

11. 1. Основна література

1. Антоненко М. Духовна пісня православної традиції в контексті розвитку культури України періоду Незалежності. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Київ: Міленіум, 2015. Вип. 28. С. 122–130.
2. Баранівська Л. Гетьмансько-старшинське середовище і культурно-музичне життя в Україні 2-ї пол. XVII – XVIII ст.: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво». Київ: ІМФЕ, 2001. 24 с.
3. Берегова О. Постмодернізм в українській камерній музиці 80–90-х років ХХ сторіччя. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1999. 141 с.
4. Герасимова-Персидська Н. ХХІ століття і *musica mundana*. Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2008. №1 (1). С. 90–97.
5. Герасимова-Персидська Н. Монодія як символ сакрального. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2001. Вип. 15. С. 13–21.
6. Герасимова-Персидська Н. Нові звучання – нові знаки: сучасна музика в історичному ракурсі. Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2010. №3 (8). С. 39–46.
7. Герасимова-Персидська Н. Слово і музика в XVII ст. Українське літературне барокко. Київ, Наукова думка, 1987. С. 272–287.
8. Герасимова-Персидська Н. Специфіка національного варіанту бароко в українській музиці. Українське барокко і європейський контекст. Київ, 1991. С. 211–224.
9. Гнатюк Л. А. Микола Лисенко і Лейпцизька консерваторія. Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2012. № 2 (15): До 170-річчя від дня народження М. Лисенка. С. 15–25.
10. Гончарова В. Канціонал з колекції НТШ у Львові. Бібліографія українознавства. Бібліографія і джерела музикознавства. Львів, 1994. Вип. 2. С. 18–19.
11. Гошовський В. Етногенетичні аспекти мелогографії. ПЕ: зб. наук. статей / ред.-упоряд. І. Клименко. Вип. 5. Київ: НМАУ, 2010 (Серія Слов'янська мелогографія. Кн. 1). С. 13–14.
12. Гуріна А. В. П. Сокальський і становлення структурно-типологічного напрямку етномузикології. Культура України: зб. наук. праць. Вип. 38. Харків: ХДАК, 2012. С. 174–181.
13. Гусарчук Т. В. Артемій Ведель: постать митця у контексті епох: монографія. Ніжин, 2017. 768 с., 32 с. іл.
14. Гусарчук Т. До проблеми вивчення особистісних детермінант композиторської творчості. Матеріали до українського мистецтвознавства: зб. наук. пр. Вип. 2: Пам'яті академіка О. Г. Костюка. Київ: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2003. С. 121–124.
15. Гусарчук Т. До проблеми індивідуально-особистісного в хоровій творчості Лесі Дичко. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 19: Леся Дичко: грані творчості. Київ, 2002. С. 13–39.
16. Гусарчук Т. Духовно-музична творчість М. Вериківського:

оновлення традицій. Музикознавчі студії ін-ту мистецтв Волин нац. ун-ту ім. Лесі Українки та НМАУ ім. П. І. Чайковського : зб. наук. праць. Луцьк, 2012. Вип. 9. С. 138–148.

17. Гусарчук Т. Індивідуалізація творчості в дзеркалі музичної текстології. КМ. Вип. 7 : Текст музичного твору: практика і теорія : зб. ст. Київ : КДВМУ ім. Р. М. Глієра, 2001. С. 78–89.

18. Гусарчук Т. Особистісні чинники духовної творчості українських композиторів 20-х років ХХ століття. Наук. вісник НМАУ ім. П. Чайковського. Вип. 67: Музична культура України 20–30-х років ХХ століття: тенденції і напрямки : зб. ст. Київ, 2008. С. 207–216.

19. Гусарчук Т. В. Постать Григорія Сковороди у світлі особистісних детермінант творчості. Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського. Київ, 2014. № 3 (24). С. 85–101.

20. Гусарчук Т. Псалми як основа драматургії духовних концертів Артемія Веделя. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 119: Наукові діалоги з Н. Герасимовою-Персидською. Київ, 2017. С.200–220.

21. Гусарчук Т. Текстологія української хорової спадщини 2-ї половини ХVІІІ століття (джерела, специфіка, завдання). УМ. Київ, 2001. Вип. 30.

22. Гусарчук Т. Традиції бароко в українській музиці 2-ї половини ХVІІІ сторіччя. Українське бароко: у 2 т. Т. 2. Харків: Акта, 2004.

23. Гусарчук Т. Феномен Артемія Веделя: особистісні детермінанти. Часопис НМАУ ім. П. Чайковського. Київ, 2009. № 2 (3). С. 115–124.

24. Гусарчук Т. Феномен творчої діяльності Степана Дегтярьова. Наук. вісник НМАУ ім. П. Чайковського. Вип. 117: Степан Дегтярьов та його сучасники: музичний класицизм у Східній Європі. Київ, 2016. С. 6–44.

25. Гусарчук Т. Хорова творчість Степана Дегтярьова: стильові детермінанти й паралелі. Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2013. № 3.

26. Дем'яненко Б. Голосоведення у партесному восьмиголоссі як статистично стійка властивість індивідуального композиторського стилю. УМ. Київ, 2015. Вип. 41. С. 196-221.

27. Дем'яненко Б. Застосування статистичних методів аналізу як шлях до визначення авторства анонімних партесних творів ХVІІ – 1-ї половини ХVІІІ століття. КМ. Київ, 2012. Вип. 43. С. 3-8.

28. Дем'яненко Б. Індивідуальний композиторський стиль у партесній музиці: виявлення стійких ознак та можливості їх статистичного узагальнення. Наук. збірки ЛНМА ім. М. Лисенка. Львів, 2015. Вип. 36. 188–203.

29. Дем'яненко Б. Метод стильової диференціації восьмиголосих партесних творів на основі статистичного аналізу констант авторського стилю –об'єднуюча модель. КМ. 2013. Вип. 46. С. 3-10.

30. Єфремов Є. Музика і ритуал: взаємокоординація звуковисотних чинників та виконавської стилістики в обрядових піснях Центрального Полісся. Студії мистецтвознавчі. Театр. Музика. Кіно. Київ: ІМФЕ, 2004.

Число 4(8). С. 50–57.

31. Загнітко К. Григоріанський хорал у сучасному науковому дискурсі: історія, теорія, практика: дис. канд. мист. Львів, 2017. 210 с.

32. Загнітко К. Отець Ежен Кардін як засновник нового методу дослідження григоріанського співу (до 110-ліття від дня народження). Українська музика. Львів, 2015. Число 4(18). С. 42–50.

33. Загнітко К. Проблеми виконавської інтерпретації церковної монодії в контексті сучасних досліджень григоріанської семіології. Українська музика. Львів, 2016. Число 4(22). С. 92–100.

34. Загнітко К. Ритмічна інтерпретація григоріанського хоралу. Студії мистецтвознавчі. Рівне, 2014. С. 8–13.

35. Зосім О. Греко-католицькі духовні пісні у сучасному українському римо-католицькому репертуарі. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Київ: Міленіум, 2006. Вип. 10. С. 11–19.

36. Зосім О. Духовна пісенність і сучасна богослужбова музика Римо-католицької Церкви України і Росії: національне і конфесійне. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Київ: Міленіум, 2011. Вип. 19. С. 233–240.

37. Зосім О. Л. Західноєвропейська духовна пісня на східнослов'янських землях у XVII – XIX ст.: монографія. Київ: ДАКККиМ, 2009. 204 с.

38. Зосім О. Паралітургіка. УМЕ. Київ, 2018. Т. 5. С. 72–74.

39. Зосім О. Сильові особливості сучасного богослужбового репертуару Римо-католицької Церкви в Україні. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. пр. Київ, 2007. Вип. XVIII.

40. Зосім О. Л. Східнослов'янська духовна пісня: сакральний вимір: монографія. Київ: НАКККиМ, 2017. 328 с.

41. Зосім О. Українська духовна пісенність кінця XIX – початку XXI століття: основні тенденції розвитку. Історія, теорія та практика сучасної гуманітаристики: колективна монографія. Мелітополь, 2016. С. 190–206.

42. Іваницький А. І. Українська народна музична творчість. Київ: Музична Україна, 1990. 216 с.

43. Кияновська Л. О. Галицька музична культура XIX – XX століття. Чернівці: «Книги XXI», 2007.

44. Кияновська Л. Сильова еволюція Галицької музичної культури XIX – XX століття. Тернопіль: СМП «Астон», 2000.

45. Клименко І. Методичні проблеми сучасної мелоареалогії: з практичного досвіду документального картографування. ПЕ. Київ, 2010. Вип. 5. С. 19–30.

46. Клименко І. Наспіви купальсько-петрівської приуроченості в українців: макроареалогія. Поліський реєстр купальсько-петрівських мелоформ. ПЕ. Київ, 2010. Вип. 5. Ч. 1: Студії. С. 138–164.

47. Клименко І. Слов'янські весільні шестидольники як мелогеографічна система: введення у проблематику. ПЕ. Київ, 2013. Вип. 8. С. 90–117.

48. Клименко І. Українська зимова макроареалогія в контексті слов'яно-балтського ранньотрадиційного меломасиву (СБРМ). Частина 2. ПЕ. Київ, 2017. Вип. 12. С. 8–18.
49. Клименко І. Весільна макроареалогія слов'яно-балтського меломасиву. ПЕ. Вип. 14. Київ, 2019. С. 7–48.
50. Клименко І. Методичні проблеми сучасної мелоареалогії: з практичного досвіду документального картографування. ПЕ. Вип. 5 / ред.-упоряд. Ірина Клименко. Ч. 1: Студії. (Слов'янська мелогеографія: Кн. 1 з доданим атласом). Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2010. С. 19–30.
51. Клименко І., Шевчук Ол. Мелотип. УМЕ. Київ, 2011. Т. 3. С. 358–360.
52. Клокун О. До проблеми стилю церковної музики. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: Стиль музичної творчості: естетика, теорія, виконавство: зб. ст. К., 2004. Вип. 37. С. 59–67.
53. Козаренко О. Національна музична мова в дискурсі постмодернізму. URL: http://www.musica-ukrainica.odessa.ua/_a-kozarenko-ethnicismuslang.html.
54. Козаренко О. Про деякі універсалії музичного світу Бориса Лятошинського. Вісник Львів. ун-ту. Серія Мистецтвознавство. 2015. Вип. 16. Ч. 1. С. 33–37.
55. Козаренко О. В. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку : автореф. дис. доктора мист.: спец. 17.00.03. Київ: НМАУ, 2001. 23 с.
56. Коменда О. І. Системно-динамічні аспекти творчої діяльності Миколи Лисенка (до 175-річчя від дня народження). Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського. 2018: № 4 (41).
57. Корній Л. Болгарський наспів. УМЕ. Київ, 2006. Т. 1.
58. Корній Л. Дмитро Бортнянський у контексті української культури 2-ї половини XVIII ст. Музична україністика: сучасний вимір. Київ: ІМФЕ, 2009. Вип. 4.
59. Корній Л. Історія української музики. Ч. 1. Від найдавніших часів до середини XVIII ст. Київ, Харків, Нью-Йорк, 1996. 315 с.
60. Корній Л. Українська шкільна драма XVII – 1-ї половини XVIII століття як предтеча національного музично-драматичного театру. Наук. вісник НМАУ імені П. І. Чайковського, 2010. Вип. 89. С. 446–460.
61. Корчова О. О. Феномен музичного модернізму в європейській культурі XX століття: передумови, закономірності, етапи. Наук. вісник НМАУ. Київ, 2020. Вип. 129.
62. Костюк Н. Богослужбова творчість Михайла Вербицького: можливості оновлення критеріїв оцінки в культурно-стильовому контексті. Українська музика. 2015. Ч. 1-2(15-16). С. 156–168.
63. Костюк Н. Богослужбовий спів Києво-Печерської лаври (XIX—перші десятиліття XX ст.): особливості функціонування традиції. Слов'янський світ. 2013. Вип. 11. С. 62–85.
64. Костюк Н. Деякі аспекти формування авторського стилю у

- богослужбовій творчості Кирила Стеценка першого десятиліття ХХ століття. *Студії мистецтвознавчі*. 2011. № 3(35). С. 34-41.
65. Костюк Н. Дмитро Бортнянський і українська культово-літургійна традиція. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2003. № 1. С. 67-81.
66. Костюк Н. Друга «Літургія» Кирила Стеценка: жанрово-стильові закономірності. *Музикознавчі студії Ін-ту мистецтв Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки та НМАУ ім. П.Чайковського*. Вип. 8. Луцьк, 2011. С. 276-288.
67. Костюк Н. Зауваги до вивчення української богослужбової творчості кінця ХІХ – перших десятиліть ХХ століття. *Музикознавчі студії*. Випуск 3. Луцьк, 2009. С. 107-121.
68. Костюк Н. Основні критерії періодизаційної схеми і параметрів аналізу української богослужбово-музичної культури 1801-1916 рр. *Музична україністика: сучасний вимір: зб. наук. ст. Вип. 6: на пошану М. М. Гордійчука*. Київ: ІМФЕ, 2011. С. 134-142.
69. Костюк Н. Українська богослужбова музична культура 1801—1916 років (науково-дидактичний, ужитково-співочий, концертно-виконавський і композиторський аспекти). Київ, 2018. 664 с.
70. Костюк Н. «Херувимська» М. Лисенка: стильова концепція на тлі художніх тенденцій кінця ХІХ ст. *Музична україністика: сучасний вимір*. Вип. 7: Постать Миколи Лисенка в європейському й національному історико-культурному контексті. Київ: ІМФЕ, 2012. С. 205-211.
71. Кузьмінський І. Давньоруський княжий культ Богородиці: від храму до бойової пісні. *Українське мистецтвознавство*. 2017. № 17. С. 112-120.
72. Кузьмінський І. Історія київського музичного братства та музичної капели київського магістрату (ХVІІ–ХVІІІ ст.). *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство*, 2018. № 1. С. 146-151.
73. Кузьмінський І. Історія співу у «руських» церквах Перемишльської єпархії у ранньомодерний час. *Spheres of culture*, 2017. Vol. 16. S. 536-543.
74. Кузьмінський І. Князівські музичні капели та музичні професійні об'єднання у містах острозької ординації у ранньомодерний час. *КМ*. 2017. № 55. С. 10-22.
75. Кузьмінський І. Музика та музиканти на з'їзді європейських монархів у Луцьку у 1429 році (реконструкція). *Українська музика*. 2018. № 3. С. 5-12.
76. Кузьмінський І. Музична культура в житті київських воєвод та губернаторів (ХV – ХVІІІ ст.). *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2018. № 41. С. 150-166.
77. Кузьмінський І. Музична культура Перемишльської та Сяноцької земель у ХVІ – 1-й пол. ХVІІ ст. *Український історичний зб-к*. 2018. Вип. 20. С. 42-52.
78. Кузьмінський І. Музична культура та освіта у Києво-

- Могилянській академії у ранньомодерний час. Київська Академія. 2018. № 15. С. 20-55.
79. Кузьмінський І. Музична культура у релігійних та освітніх центрах Луцька у Ранньомодерний час. Міжнар. вісник: культурологія, філологія, музикознавство. 2017. № 2(9). С. 126-133.
80. Кузьмінський І. Музична практика у релігійних та освітніх центрах Острога у Ранньомодерний час. Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2017. № 3 (36). С. 64-71.
81. Кузьмінський І. Музична практика у Супрасльському монастирі у Ранньомодерний час. Студії мистецтвознавчі. 2018. № 1(61). С. 36-44.
82. Кузьмінський І. Музичні капели волинських воєвод та маршалків у Ранньомодерний час. Мистецтвознавчі записки. 2017. № 32. С. 286-293.
83. Кузьмінський І. Партесний спів у Луцькому Хрестовоздвиженському братстві. Луцьке Хрестовоздвиженське братство – інституційний розвиток та місце в суспільному русі України та Білорусі. Луцьк: Вежа-Друк, 2017. С. 73- 84.
84. Кузьмінський І. Реформа церковного співу митрополита Петра Могили у Києві. Українська музика. Львів, 2018. № 2. С. 5-11.
85. Кузьмінський І. Руські придворні музиканти польського короля Владислава II Ягайла та Великих князів литовських. Студії мистецтвознавчі. 2017. № 3(59). С. 25-30.
86. Кузьмінський І. Середньовічна музична культура Перемишля, Перемишльської та Сяноцької земель. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2017. № 39. С. 132-141.
87. Кузьмінський І. Середньовічні музичні інструменти на фресці Вознесенської церкви села Лужани, найдавнішого храму української Буковини. Міжнар. вісник: культурологія, філологія, музикознавство. № 2(11). 2018. С. 34-45.
88. Кузьмінський І. Шляхи проникнення партесного співу до Московського царства. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2014. Вип. 109: Старовинна музика – сучасний погляд. Кн. 6. С. 85–98.
89. Кузьмінський І., Безпалько В. Витоки та функціонування музичного цеху міста Степань у світлі нових джерел. Острозький краєзнавчий збірник. 2019. 11. С. 112-121.
90. Кузьмінський І., Безпалько В. Музичне повсякдення Волині (середина XVI – початок XVII ст.). Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтва. 2019. 1 (7). С. 5-32.
91. Кузьмінський І, Годек А. Музична спадщина міста Заслава (XVII – XVIII ст.). Студії мистецтвознавчі. 2018. №3 (63). С. 5-16.
92. Кузьмінський І, Довбищенко М. Нові документи з історії театрального та музичного мистецтва Волині (кінець XVI – початок XVII століть). Мистецтвознавчі записки. 2018. № 33. С. 209-215.
93. Кузьмінський І., Капраль М. Спів у Львівській Богоявленській церкві (від витоків до кінця XVIII ст.). Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2018. Вип. 121. С. 101-108.

94. Кутасевич А. Стильова диференціація духовно-музичних спадщин Степана Дегтярєва та Артема Веделя: питання авторства творів суперечливої атрибуції: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2015.
95. Мазепа Л., Мазепа Т. Шлях до Музичної Академії у Львові: в 2-х т. Том I. Від доби міських музикантів до Консерваторії [поч. XV ст. – до 1939 р.]. Львів: Сполом, 2003. 287 с.
96. Мазуренко А. Акустичні та психоакустичні дослідження в системі звуковисотного аналізу етномузики. КМ. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, КМAM ім. Р. М. Глієра, 2014. Вип. 50. С. 13–19.
97. Мазуренко А. Цифрові акустичні вимірювання виконавської звуковисотності в українському пісенному фольклорі: автореф. дис. канд. мист. Київ: НМАУ, 2021. 20 с.
98. Мануляк О. Сакральна творчість львівських композиторів кінця XX – поч. XXI ст. у контексті провідних тенденцій розвитку сучасної української релігійної музики: автореф. дис. канд. мист. Львів: ЛНМА, 2009. 20 с.
99. Матійчин І. Паралітургійна спрямованість василіанської пісенності. Наук. записки Терноп. нац. пед. ун-ту імені В. Гнатюка. Серія Мистецтвознавство. 2014. № 2. С. 57–63.
100. Матійчин І. Українська духовна пісня в галицьких авторських пісенних збірках кінця XIX – 1-ї пол. XX ст. Вісник Прикарпат. ун-ту. Серія Мистецтвознавство. Івано-Франківськ, 2008. Вип. XII – XIII. С. 133–139.
101. Медведик Ю. Ad Fontes: з історії української музики XVII – початку XX ст.: вибрані статті, матеріали, рецензії. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 618 с.
102. Мурзина О. Народне багатоголосся. Історія української музики: У 7 томах. Том 1: Від найдавніших часів до XVIII ст. Кн. 1: Народна музика / Відп. ред. О. Шевчук, Б. Фільц. Київ: ІМФЕ, 2016. С. 340–368.
103. Овсяннікова-Трель О. А. «Нова простота» як системний жанрово-стильовий феномен в сучасному музичному мистецтві. Одеса, 2021. 448 с.
104. Партесна музика Перемиської єпархії: Рукописні уривки середини XVII – початку XVIII століття / упоряд., вступне слово: В. Пилипович, Ю. Ясіновський; ідентифікація уривків, реконструкція партитури, передмова: О. Шуміліна. Перемишль, 2015. 258 с. [=Пам'ятки сакральної музики Перемиської єпархії, т. 3].
105. Пашковський О. Дримби XIII – початку XVII ст. за археологічними знахідками. Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні. 2012. Вип. 21. Ч. II. С. 248–253.
106. Прилепа О. Октоїх. УМЕ. Київ, 2016. Т. 4. С. 396–402.
107. Прилепа О. Осмогласся. УМЕ. Т. 4. Київ, 2016. С. 532–539.
108. Прилепа О. Поспівка. УМЕ. Т. 5. Київ, 2018. С. 532–539.
109. Руденко Л. Постать Степана Дегтярєва в історії української музичної культури. УМ. Київ, 2013. Вип. 39.

110. Степурко В. І. Вияви мистецької інтроверсії у творчості композиторів України другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: автореф. дис. канд. мист.: спец. 26.00.01. Київ: НАКККіМ, 2016.
111. Сюта Б. О. Інтертекстуальність як засіб організації форми музичного твору в українській музиці постмодернізму. Наук. вісник НМАУ. Вип. 36: Українська та світова музична культура: сучасний погляд. Київ, 2005. С. 20–32.
112. Сюта Б. О. Феномен гри в сучасній музичній творчості. Наук. вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. 2019. Вип. 124. С. 8-17.
113. Тоцька І. Музика. Театральні видовища. Історія української культури. Т. 1: Історія культури давнього населення України, [гол. ред. П. П. Толочко]. Київ: Наук. думка, 2001. С. 137-151.
114. Тукова І. Г. Функціонування інструментальних жанрових моделей західноєвропейського Бароко в українській музиці 2-ї половини ХХ ст.: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Київ: НМАУ, 2003. URL : <http://disser.com.ua/content/43007.html>
115. Фільц Б. Музичні цехи на Україні (ХVI – ХІХ ст.). УМ. 1982. Вип. 17. С. 33-45.
116. Фрайт О. В. Фортепіанна спадщина як вияв психологічних рис особистості Миколи Лисенка. Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2012. № 2 (15). С. 33–39.
117. Чекан Ю. Музикознавча компаративістика: від методу – до науки. Музикознавчі студії ін-ту мистецтв Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки та НМАУ ім. П. І. Чайковського: зб. наук. праць. Луцьк, 2012. Вип. 10. С. 6–18.
118. Чекан Ю. Музична сфера сучасної культури: виміри та конфігурації. Наук. вісник НМАУ ім. П. Чайковського. 2020. Вип. 129.
119. Чекан Ю. Українська музика та прес більшовизму. URL: <https://tyzhden.ua/ukrainska-muzyka-j-pres-bilshovyzmu/?fbclid=IwAR0P5xuv49btANyaWTnXBdUbxk6TyytEFaUILzBwNMkwnJuRCuzIVSrGz64> (доступ 08.01.2024).
120. Шевчук О. Ю. До проблеми дослідження давньоруських богослужбово-літургічних жанрів. Наук. вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Київ, 1999. Вип. 6. С. 54-65.
121. Шевчук Ол. Грецький наспів. Грецький розспів. УМЕ. Київ, 2006. Т. 1. С. 518-521.
122. Шевчук Ол. Жанри богослужбові. УМЕ. Київ, 2008. Т. 2. С. 72-77.
123. Шевчук Ол. Київський наспів. УМЕ. Київ, 2008. Т. 2. С. 387-391.
124. Шевчук Ол. Псалм, псалом. УМЕ. Київ, 2018. Т. 5. С. 488-495.
125. Шевчук Ол. Ще раз про українське народне багатоголосся (типи фактурного устрою). ПЕ. Київ: НМАУ, 2019. Вип. 14. С. 49-76.
126. Штерн Д. Відносини духовних пісень до літургії у східних слов'ян ХVII – ХVIII ст. Slovensko-rusínsko-ukrajinské vzťahy od obrodzenia po súčasnosť. Bratislava, 2000. С. 321–330.
127. Шуміліна О. Новознайдені духовні концерти Максима

Березовського: джерела, авторська атрибуція, риси стилю. Kalofonia. Львів, 2014. Число 7.

128. Шуміліна О. Перехідні процеси в українській партесній музиці середини XVIII ст.: автореф. дис. канд. мист. Київ, 2004. С. 169-197.

129. Юдкін-Ріпун І. Бортнянський як представник стилю перехідної епохи. Наук. вісник НМАУ. Київ, 2003. Вип. 24. С. 76-85.

130. Юдкін І. М. Неостилістичні течії в українській культурі ХХ ст. Українська художня культура: навч. посібн./ ред. І. Ляшенко. Київ: Либідь, 1996. С. 289–298.

131. Kuzminskyi I. On the influence of the Catholic musical culture of Lviv and Vilnius on partes polyphony at the end of the 16th and during the 17th centuries. *Ars et praxis*. 2016. Nr. 4. S. 11-32.

11. 2. Додаткова література

132. Баран В., Бірюліна О., Садовник Т. Європейський з'їзд 1429 року у Луцьку. Друге вид. Луцьк, 2006. 32 с.

133. Барокові духовні пісні з рукописних співаників XVIII ст. Лемківщини / Вступ, упоряд. і коментарі О. Гнатюк. Львів: Місіонер, 2000. 336 с.

134. Бентя Ю. Concerto Grosso Віталія Губаренка як приклад сучасної інтерпретації барокового жанру. Наук. вісник НМАУ. Вип. 32. Кн. 4. Віталій Губаренко: Сторінки творчості. Статті, дослідження, спогади. Київ, 2003. С. 127–142.

135. Богданова О. В. Духовна пісня в лірницькому репертуарі. Історія української музики: у 6 т. Т. 1: Від найдавніших часів до XVIII століття. Ч. 1: Народна музика. Київ: ІМФЕ ім. М. Рильського, 2017. С. 325–339.

136. Боровик М., Іваньо І. Новознайдений музичний твір на слова Григорія Сковороди. Народна творчість та етнографія. 1971. № 2. С. 67-70.

137. Васильченко-Михно Г. Грецький розспів в українській співацькій практиці кін. XVI – 1-ї пол. XVII ст.: про спадкоємність з греко-візантійською гімнографічною традицією: автореф. дис. канд. мист. Київ: КДК, 1993. 17 с.

138. Вихованець Т. Школа латинська в Острозі. Острозька академія XVI– XVII століття: енциклопедія. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. С. 471–472.

139. Воловчук Ю. Симфонія для мішаного хору «Страсна седмиця» Святослава Луньова: авторське прочитання духовно-музичних традицій. Наук. вісник НМАУ, Київ, 2018. Вип. 123.

140. Гайдучик Д. Жанрові традиції у «Службі Божій» Михайла Гайворонського. Наук. вісник НМАУ. Вип. 113: Композитори і музикознавці Київської консерваторії у 1923–1941 роках.

141. Гарнонкур Ф. В мирі Господу помолімся: До богослов'я

літургії та християнської єдності. Львів: Свічадо, 2004. 232 с.

142. Герасимова-Персидська Н. Бароко після бароко. Україна музична (альманах). Київ, 1998.

143. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII – XVIII столітті. Київ: Музична Україна, 1978. 182 с.

144. Глібовицький І. С. Музичне життя Буковини XIX – початку XX століття як прояв полікультурного середовища: автореф. дис. канд. мист. Івано-Франківськ, 2010. 19 с.

145. Гнатюк О. Українська духовна бароккова пісня. Варшава; Київ: Перевал, 1994. 188 с.

146. Гончаренко О. Мелодфонетичні чинники діагностування локальних діалектів (за типами кадансування у традиціях північного сходу України). ПЕ. Київ, 2012. Вип. 7. С. 63–71.

147. Грица С. Сходження та опозиції в словесному фольклорі етнічних погранич. Науковий вісник НМАУ. Вип. 80: Наука про музику сьогодні: проблеми та перспективи. Київ, 2009. С. 337–359.

148. Гуральна С. Жанрово-стильові особливості «Служб Божих» Д. Січинського та Я. Ярославенка. Наук. зап. Терноп. Нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія Мистецтвознавство. Тернопіль, 2012. Вип. 3.

149. Гусарчук Т. Творча діяльність Миколи Гобдича в аспекті особистісної детермінації. УМ. Київ, 2012. Вип. 38.

150. Гусарчук Т. Феномен Артемія Веделя: особистісні детермінанти. Часопис НМАУ. Київ, 2009. № 2(3). С. 115-124.

151. Дешиця М. Найдавніша пам'ятка партесних творів. Kalofonia. Львів, 2002. Число 1. С. 112-122.

152. Довгалюк І. Фонографування народної музики в Україні: історія, методологія, тенденції: монографія. Львів: ЛНУ ім. Ів. Франка, 2016. 650 с.

153. Дубровіна Л. Супрасльський ірмолой 1601 р.: деякі аспекти кодикологічного дослідження. РКСУ. 1993. Вип. 1. С. 13-20.

154. Електронний синтез звуку: робоча програма для студентів. Укладач Стецюк І. О. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. 30 с.

155. Жулковський Б. Жанр кондака в українському церковно-моноподійному співі XV – XIX століть: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. мист.: спец.17.00.03. Харків, 2016. 18 с.

156. Загайкевич М. П. Мирослав Скорик: традиції і новаторство. Наук. вісник НМАУ. Вип. 10: Мирослав Скорик. К., 2000.

157. Засадна О. В. Українська церковно-музична творчість 20-х рр. XX століття: жанрові пріоритети та стилістичні особливості (на прикладі доробку композиторів Київської хорової школи): автореф. дис. канд. мист.: спец. 26.00.01. Київ: НМАУ, 2014.

158. Зваричук Ж. Й. Богослужбове хорове виконавство Галичини XIX століття: автореф. дис. канд. мист. Київ, ІМФЕ, 2009.

159. Зінків І. Бандура як історичний феномен: монографія. Київ: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2013. 448 с.

160. Зінченко В. Фіти Октоїха в українському церковно-моноподібному співі кінця XVI – 1-ї половини XVIII ст.: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Харків, 2014. 20 с.
161. Зосім О. Літургичний календар у канціоналах і пісенниках західно-християнської та східно-християнської церковних традицій. Вісник Львівського ун-ту. Серія мистецтвознавство. 2013. Вип. 12. С. 77-86.
162. Зосім О. Місце протестантської пісенності у східнослов'янському духовно-пісенному репертуарі: теоретичний та історичний аспекти. Українське суспільство: основні виміри: м-ли Всеукр. наук.-теор. конф., Київ, 25 травня 2017 р. Київ: НАКККиМ, 2017. С. 70–72.
163. Зосім О. Officium parvum Conceptionis Immaculatae Beatae Mariae Virginis Супрасльського богослужника у контексті західної та східної богослужбових традицій. Діалог культур Україна – Греція: зб. м-лів Міжн. наук.-практ. конф., Київ, НАКККиМ, 20–21 вересня 2012 р. Київ, 2012. С. 274–278.
164. Зосім О. Риси модернізму в протестантській музиці першої третини XX століття. Культурно-мистецькі обрії – 2017: зб. наук. праць. Київ: НАКККиМ, 2017. Вип. 3. С. 33–35.
165. Зосім О. Сакральна музика у музикознавчому дискурсі: питання термінологічної дефініції. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. праць. Київ: Міленіум, 2015. Вип. 34. С. 261–271.
166. Зосім О. Сучасні українські авторські збірки духовних пісень як чинник розвитку національної духовно-пісенної традиції. Культуротворчість в системі сучасної гуманітаристики: м-ли 1-ї Всеукр. наук.-практ. міждисципл. інтернет-конф., присвяч. 145-річчю від дня народження Лесі Українки, Київ; Дніпро; Слов'янськ, 16 лют. 2017. Слов'янськ, 2017. С. 138–143.
167. Зосім О. Творчість С. Бичковського у контексті розвитку української протестантської музики діаспори 2-ї половини XX століття. Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології: м-ли Дев'ятої Міжн. наук.-творч. конф., Київ, 21 квіт. 2016. Київ: НАКККиМ, 2016. С. 67–70.
168. Ігнатенко Є. «Високий стиль» хорового концерту кінця XVII – XVIII століть: до проблеми музично-поетичної цілісності: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Київ, 2005.
169. Ісаєвич Я. Братства та їх роль в розвитку української культури XVI–XVII століття. Київ: Наук. думка 1966. 249 с.
170. Історія українського мистецтва: у 5 т. Т. 2 : Мистецтво середніх віків / ред. В. Александрович, Є Архипова, О. Брайчевська та ін. Київ: ІМФЕ, 2010. 1293 с.
171. Казначєєва Т. А. Петро Сокальський — перший український професійний оперний композитор. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики. Вип. 46.
172. Києво-Печерський патерик. Вступ, текст, примітки Д.

Абрамовича. Київ, 1931. 235 с.

173. Кияновська Л. Бортнянський, Чайковський, Стравинський – три рівні прояву українського ментального коду. Музикознавчі студії ін-ту мистецтв Волинського нац. ун-ту ім. Л. Українки та НМАУ ім. П. Чайковського. Луцьк, 2012. Вип. 9.

174. Кияновська Л. Творчість Василя Барвінського і художні стилі ХХ ст. Василь Барвінський і українська музична культура. Тернопіль, 1998.

175. Клименко П. Київська міська капела в першій чверті ХІХ століття. Музика. 1925. Ч. 2. С. 73–80; Ч. 3. С. 127–134; Ч. 4. С. 173–181; Ч. 5–6. С. 220–225; Ч. 7–8. С. 269–273.

176. Клокун О. До проблеми стилю церковної музики. Наук. вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: Стиль музичної творчості: естетика, теорія, виконавство: зб. статей. Київ, 2004. Вип. 37. С. 59–67.

177. Клокун О. Функціонування церковних піснеспівів в інтерконфесійному просторі. Дослідження. Досвід. Спогади: наук.-метод. видання. Київ, 2004. Вип. 5. С. 38–48.

178. Когут Г. Акустичні феномени як події. Наук. записки. Серія Мистецтвознавство. Тернопільський держ. пед. ун-т, НМАУ ім. П. І. Чайковського. Тернопіль-Київ, 2003. №1(10). С. 60–67.

179. Козицький П. Спів і музика у Київській академії за 300 років її існування. Київ: Музична Україна, 1971. 147 с.

180. Кондаков Н. Про фрески сходових веж Києво-Софійського собору / перекл. та ред. Д. Гордієнка. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. ІV: зб. наук. праць, присвячена 170-літтю з дня народження Никодима Павловича Кондакова (1844–1925). Київ, 2014.

181. Корній Л. Історія української музики. Частина І. Від найдавніших часів до середини ХVІІІ ст. Київ; Харків; Нью-Йорк, 1996. 315 с.

182. Корній Л. Історія української музики: У 3 т. Київ: Вид-во М. П. Коць; Нью-Йорк, 2001. Т. 2. 477 с.

183. Корнієнко В. Корпус графіті Софії Київської (ХІ – поч. ХVІІІ ст.). Ч. ІІ: Приділ свв. апостолів Петра і Павла. Київ, 2010. 270 с.

184. Корнієнко В. Корпус графіті Софії Київської (ХІ – поч. ХVІІІ ст.). Ч. VІІ, том ІІ: Західна внутрішня галерея. Київ, 2017. 352 с.

185. Коропніченко Г. Перехідна зона як об'єкт мелогеографії (за матеріалами весільних наспівів межиріччя Тетерева та Ірпеня). ПЕ. Київ, 1998. Вип. 1. С. 137–166.

186. Кралуок П. Острозька академія: основні етапи розвитку. Острозька академія ХVІ–ХVІІ століття: енциклопедія. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. С. 299–307.

187. Кузьма М. Чи знаємо правдивого Бортнянського? Наук. вісник НМАУ. Київ, 1999. Вип. 6.

188. Кузьмінський І. Партитурна нотація партесного багатоголосся та виконавська практика. Часопис НМАУ. 2010. № 3(8). С.

123-133.

189. Кунцлер М. Літургія Церкви; пер. з нім. Львів: Свічадо, 2001. 616 с.

190. Летичевська О. Партесний концерт. Партесний спів. УМЕ. 2018. Т. 5.

191. Літвінова С. Псалом № 138 «На ріках Вавилонських» в українському хоровому мистецтві XVIII–XXI ст. (композиторська творчість та виконавство). УМ. Київ, 2012. Вип. 38.

192. Луканюк Б. С. До історії терміну «етномузикологія». Етномузика: зб. ст. та м-лів на честь 125-ліття Климента Квітки. Число 1 /упор. Б. Луканюк. (=Наук. збірки ЛДМА ім. М. Лисенка. Вип. 12). Львів, 2006. С. 9–32.

193. Мазуренко А. В. Дослідження звуковисотних коливань в українському пісенному фольклорі методами електронно-акустичного та статистичного аналізу. Наук. збірки ЛНМА ім. М. В. Лисенка. Львів, 2017. Вип. 41 : Музикознавчий універсум. С. 126–139.

194. Мазуренко А. В. Засоби акустичних вимірювань звуковисотності у дослідженнях регіональних особливостей пісенного фольклору України. Актуальні питання східноєвропейської етномузикології: зб. наук. ст. Дніпро: Ліра, 2018. С. 118–131.

195. Макаренко Л. П. Фольклорні засади оркестрової творчості Лева Колодуба : навч. посібник. Вінниця: Нова Книга, 2015. 220 с.

196. Мануляк О. Сакральна творчість львівських композиторів кінця ХХ – початку ХХІ ст. у контексті провідних тенденцій розвитку сучасної української релігійної музики: автореф. дис. канд. мист. Львів: ЛНМА, 2009. 20 с.

197. Матвієнко В. Про деякі особливості українського народного багатоголосся. УМ. Київ, 1967. Вип. 2. С. 152–166.

198. Мельник Л. О. Необарокові тенденції в музиці ХХ століття: автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Київ: НМАУ, 2004. 19 с. URL: <http://dissers.com.ua/contents/19303.html>

199. Мельник Л. О. «Сад божественних пісней» Івана Карабиця в контексті необароко європейського та українського. Наук. вісник НМАУ. Вип. 31 : *Vivere memento* (пам'ятай про життя) : статті і спогади про Івана Карабиця. Київ, 2003. С. 89–96.

200. Мицько І. Постанова на академію Острозьку. Острозька академія XVI–XVII століття: енциклопедія. Острог: Вид-во Нац. ун-ту «Острозька академія», 2011. С. 383–384.

201. Нельговський Ю., Калениченко Л., Марченко М. Історія українського мистецтва : у 6 т. Т. 2 : Мистецтво XIV – 1-ї пол. XVII ст. Київ, 1967. 471 с.

202. Новаковський П. Літургійна проблематика в міжконфесійній полеміці після Берестейської унії (1596–1720). Львів: Свічадо, 2005. 252 с.

203. Олексів Я. В. Відображення необарокової стильової

тенденції в баянних партитах українських композиторів. Наук. записки Терноп. пед.ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія Мистецтвознавство. 2012. № 2. С. 65–70.

204. Пархоменко Л. Феномен Олександра Кошиця. Наук. вісник НМАУ. К., 2007. Вип. 57.

205. Пахомова Є. Неофольклористичний контекст оперної творчості Лесі Дичко (на прикладі опер «Золотослов» та «Різдвяне дійство»). КМ. Київ, 2013. Вип. 46. С. 106–116.

206. Прилепа О. Історично усталені форми поспівок у Києво-Печерській традиції. Мистецтвознавчі пошуки. К., 2008. (Наук. вісник НМАУ. Вип. 78).

207. Прилепа О. Лейтмотивна функція поспівки й фіти в Богородичних піснеспівах знаменного розспіву. Наук. вісник НМАУ. Вип. 24 : Старовинна музика: сучасний погляд. Кн. 1. К., 2003. С. 27-41.

208. Приходько А. В. Рецепція музичного авангарду в соціокультурному просторі ХХ століття: автореф. дис. канд. мист.: спец. 26.00.01. Київ: НМАУ, 2016. 16 с.

209. Резанов В. Драма українська. Старовинний театр український. Випуск третій: Шкільні дійства великоднього циклу. Київ: 3 друкарні Української АН, 1925. 390 с.

210. Резанов В. Драма українська. Старовинний театр український. Випуск четвертий: Шкільні дійства різдвяного циклу. Київ: 3 друкарні Української АН, 1927. 203 с.

211. Резанов В. Драма українська. Старовинний театр український. Випуск п'ятий: Драматизовані легенди агіографічні. Київ: 3 друкарні Української АН, 1928. 294 с.

212. Резанов В. Драма українська. Старовинний театр український. Випуск шостий: Драми-моралітети. Київ: 3 друкарні Української АН, 1929.

213. Рибак Ю. Обрядові пісні верхньоприп'ятської низовини (мелотипологія – мелогеографія – культурогенеза): автореф. дис. канд. мист.: спец. 17.00.03. Львів, 2005. 17 с.

214. Рудницький О. Неокласичні тенденції у творчості Миколи Колесси – розвиток традиції та нове переосмислення. Вісник Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. 2011. № 4. С. 228–230.

215. Скаженик М. Мелогеографічне вивчення Уборті: купальсько-петрівські наспіви та обряди. ПЕ. Київ, 2009. Вип. 4. С. 154–175.

216. Скочиляс І. Галицька (Львівська) єпархія ХІІ–ХVІІІ століть: організаційна структура та правовий статус. Львів: УКУ, 2010. ХХІV+832 с.

217. Степурко В. І. Вияви мистецької інтроверсії у творчості композиторів України другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: автореф. дис. канд. мист.: спец. 26.00.01. Київ: НАКККіМ, 2016.

218. Супрун-Яремко Н. Партесні концерти українських

- невідомих авторів XVII століття: аналіз фактури п'ятиголосих партитур. Студії мистецтвознавчі. Київ: ІМФЕ, 2010. Число 1(29).
219. Сюта Б. Музична творчість 1970–1990-х років: параметри художньої цілісності. Київ: Грамота, 2006. 256 с.
220. Сюта Б. Українська музика молодшої генерації композиторів. URL: http://www.musica-ukrainica.odessa.ua/_main.html.
221. Ткаченко А. Духовні твори сучасних українських композиторів: до проблеми переосмислення канонічних традицій. Музичне мистецтво: зб. наук. ст. Донецьк; Львів, 2010. Вип. 10.
222. Трубнікова Л. Підголосковість у системі композиторського стилю. Музична Харківщина: зб-к наук. праць. Харків: 1992. С. 296–304.
223. Українські партесні мотети початку XVIII століття з Югославських зібрань / ред.-упор., авт. вступ. ст. Н. Герасимова-Персидська. Київ: Муз. Україна, 1991. 453 с.
224. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. 2-га ред. упоряд., підг. тексту, покажч. О. Савчук; післямови І. В. Мацієвського, В. Ю. Мішалова, М. Й. Хая. Харків: Видавець Савчук О. О., 2013. 512 с.
225. Цалай-Якименко О.С. Духовні співи України: Антологія. Київ, 2000.
226. Цалай-Якименко О. Київська школа музики XVII століття. Київ, Львів, Полтава, 2002. 512 с.
227. Цалай-Якименко О., Ясиновський Ю. Музичне мистецтво давнього Острога. Острозька давнина. Львів: Ін т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1995. Вип. 1. С. 74–89.
228. Чекан Ю. Передмова. Скорик М. Хорові твори. Київ, 2005 (Бібліотека хору «Київ»).
229. Чекан Ю. Передмова. Станкович Є. Хорові твори. Київ, 2004 (Бібліотека хору «Київ»).
230. Шевчук Ол. Літургічна вимова гімнографічних текстів в Україні: Хомонія (за матеріалами кінця XVI – 1-ї чв. XVIII ст.). Наук. вісник НМАУ. К., 2006. Вип. 41: Старовинна музика – сучасний погляд. Кн. 2. С. 107-127.
231. Шевчук Ол. Монодія. УМЕ. Київ: ІМФЕ, 2011. Т. 3. С. 478–480.
232. Шевчук Ол. Піснеспів. УМЕ. К., 2018. Т. 5.
233. Шевчук Ол. Пісні біблійні. УМЕ. К., 2018. Т. 5.
234. Шевчук Ол. Псалм, псалом. УМЕ. К., 1918. Т. 5.
235. Шевчук Ол. Про один аспект зв'язку слов'янських церковно-співних традицій XVI – 1-ї половини XVII ст. (Хомонія). Наук. вісник НМАУ. К., 2007. Вип. 61: Старовинна музика – сучасний погляд. Кн. 3. С. 17-27.
236. Шевчук Ол., Коропніченко Г. Різдвяний кант: термінологія на означення жанру. Етномузика. 2021. Вип. 17. С. 42–73.
237. Шипайло Я. Молитва «Отче наш» у творчості

композиторів-класиків М. Березовського, Д. Бортнянського, С. Дегтярьова. Вісник Прикарпатського ун-ту. Серія Мистецтвознавство. Івано-Франківськ, 2008. Вип. XII–XIII.

238. Шкурган О. Українська пам'ятка партесних творів кінця XVII – початку XVIII ст. з варшавського книгосховища. Студії мистецтвознавчі. 2006. Чис. 4(16). С. 7-15.

239. Шресер-Ткаченко О. Григорій Сковорода-музикант. Київ, 1972. 94 с.

240. Шуміліна О., Гнатенко Л. Творча спадщина Івана Домарацького. РКСУ. Київ: НБУВ, 1998. Вип. 4.

241. Щурат Василь. Грунвальдська пісня (Wogurodzica dzewicza). Памятка западно-руської літератури XIV в. Жовква, 1906.

242. Юрченко М. Андрій Рачинський та хорова музика України XVIII століття. Українська культура. 1996, № 2. С. 30–31.

243. Янюк Б. «Голосіння» Івана Карабиця у контексті актуалізації ідеї покаяння в музичному мистецтві кінця XX століття. Наук. вісник НМАУ. Київ, 2010. Вип. 85.

244. Ярмо М. Психоаналітичні виміри індивідуального композиторського стилю: методологія питання. Матеріали до українського мистецтвознавства. Київ: ІМФЕ, 2003. Вип. 2.

245. Ясіновський Ю. Українські та білоруські Ірмолої XVI–XVIII ст. Каталог і кодикологічно-палеографічне дослідження. Львів, 1996. 624 с.

246. Ясіновський Ю. Церковно-співочі ініціативи українських та білоруських монастирів. Kalofonia. Львів, 2004. Число 2. С. 14-55.

247. Ященко Л. І. Українське народне багатоголосся. Київ, 1962.

248. Ambrazevičius R. Psychoacoustic and cognitive aspects of musical scales and their manifestation in Lithuanian traditional singing: Summary of the Doctoral Dissertation. Vilnius, 2005. 42 p.

249. Bartkowski B. Polskie śpiewy religijne w żywej tradycji. Style i formy. Kraków: PWM, 1987. – 284 s.

250. Betlej A. Kościół OO. Bernardynów w Zaslaviu. Źródła archiwalne do dziejów wystroju późnobarokowego. Biuletyn Historii Sztuki. № 57. 1995, S. 353-363.

251. Bieńkowska I. Inwentarz muzykaliów sanguszkowskich z II połowy XVIII wieku. Muzyka: kwartalnik Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 2017, №1(244), s. 48-89.

252. Bieńkowska I. Kompozytorzy w służbie księcia Pawła Karola Sanguszki (1680–1750). Barok. Historia-Literatura-Sztuka, 2014, XXI/1 (41), s. 261-275.

253. Bieńkowska I. Śpiewacy Pawła Karola Sanguszki (1680–1750) w drugiej i trzeciej dekadzie XVIII wieku. Polski Rocznik Muzykologiczny, 2015, T. XIII, s. 125-138.

254. Bobrowska J. Kultura muzyczna w swietle literatury staropolskiej XVI i XVII wieku. Muzyka. 1977. № 2 (85). S. 42-43.

255. Cardine E. *Semiologia gregoriańska*. Kraków: Wydawnictwo benedyktynów Tyniec, 2008. 188 s.
256. Chaniecki Z. Dyskantyci w kapelach polskich od XVI do XVIII w. (cz. I). *Pueri cantores*. *Muzyka*. XVIII, nr 4. 1973. S. 28-43.
257. Chaniecki Z. Dyskantyci w kapelach polskich od XVI do XVIII w. (cz. II). *Discantistae castrati*. *Muzyka*. XIX, nr 1. 1974. S. 35-53.
258. Chaniecki Z. Kapele janczarskie jako przejaw sarmatyzmu w polskiej kulturze muzycznej. *Muzyka: kwartalnik Instytutu Sztuki PAN*, t. 16. nr. 2 (61). 1971. S. 48-64.
259. Chaniecki Z. (1972) Nieznane kapele polskie z XVII i XVIII wieku. *Muzyka: kwartalnik Instytutu Sztuki PAN*, № 4 (67), s. 84-96.
260. Chaniecki Z. Organizacje zawodowe muzyków na ziemiach polskich do końca XVIII wieku. Kraków: Polskie Wyd-wo Muzyczne, 1980.
261. Chybiński A. *Słownik muzyków dawnej Polski do roku 1800*. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne, 1949. 163 s.
262. *Die Liederhandschrift F 19-233(15) der Bibliothek der Litauischen Akademie der Wissenschaften / Eine kommentierte Edition von Dieter Hubert Stern*. Köln; Weimar; Wien: Böhlau Verlag, 2000. 767 S. (Bausteine zur slawischen Philologie und Kulturgeschichte. Neue Folge: Reihe B: Editionen; Bd. 16).
263. Długosz J. Rachunki kapeli nadwornej księcia Władysława Dominika Ostrogi w latach 1635-1642. *Muzyka*. 1970. № 1 (56). S. 58-80.
264. Dworzak A. Sanktuarium oo. Bernardynów w Zaslaviu w XVIII stuleciu. *Історія релігій в Україні. Науковий щорічник*. 2014. Т. II, С. 326-340.
265. Feicht H. *Polske średniowiecze. Z dziejow polskiej kultury muzycznej*. T. I. *Kultura staropolska*. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne. 1958. S. 9-55. (357 s.).
266. Gancarczyk P. *The Musical Culture of the Teutonic Order in Prussia Reflected in the Marienburger Tresslerbuch (1399-1409). The Musical Heritage of the Jagiellonian Era*. 2012. S. 191-200.
267. Jakuboszczak A. *Sarmacka dama: Barbara Sanguszkowa (1718-1791) i jej salon towarzyski*. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, 2008.
268. Kochanowicz J. *Słownik geograficzny jezuickich burs muzycznych (Materiały)*. Kraków: Wydawnictwo WAM, 2002. 269 s.
269. Konik M. Wypisy z ksiąg archiwalnych. *Klasztor Bożego Ciała we Lwowie. Życie muzyczne w klasztorach dominikańskich w dawnej Rzeczypospolitej*. Studia pod redakcją Aleksandry Patalas. Kraków: *Musica Jagellonica*, 2016. S. 513-546.
270. Łyjak W. Z. *Budownictwo organowe w zakonie bernardynów. Najstarsze kontrakty i opisy. Zakony franciszkańskie w Polsce. Franciszkanie w Polsce XVI- XVIII wieku*. 2003. T. 2, cz. 2, s. 231-265.
271. Łyjak W.Z. *Kapele w diecezji łuckiej*. *Muzyka*. 1986. №3. S.101-113.
272. Malinowski T. *Instrumenty strunowe z badań archeologicznych*

- w Polsce – przegląd znalezisk. *Przegląd Archeologiczny*. Vol. 44, 1996, S. 139-148.
273. Morawska K. *Historia Muzyki Polskiej*. Tom I, część 2: Średniowiecze 1320-1500. Warszawa: Narodowe Centrum Kultury, 1998. 461 s.
274. Morawski J. *Historia muzyki polskiej*. Tom 1, Średniowiecze. Część 1, Do roku 1320. Warszawa: Sutkowski Edition Warsaw, 2006. 671 s.
275. *Muzyka w czasopismach polskich XVIII wieku. Okres stanisławowski (1764–1800). Bibliografia i antologia / oprac. Jadwiga Szwedowska*. Kraków: Polskie Wyd-wo Muzyczne, 1984. 336 s.
276. Neumann V. *Polnische Kirchenlieder in Moskau am Ende des 17. Jahrhunderts: kommentierte Textedition der Liederhandschrift Pogodin Nr. 1974 aus der Russischen Nationalbibliothek*. Köln; Weimar; Wien: Böhlau Verlag, 2016. 547 S. (=Bausteine zur slawischen Philologie und Kulturgeschichte. Neue Folge: Reihe B: Editionen; Bd. 31).
277. Pawlak I. *Muzyka liturgiczna po soborze Watykańskim II w świetle dokumentów Kościoła*. Wyd. 2-e, poprawione i uzupełnione. Lublin: Polihymnia, 2001. 472 s.
278. Perz M. *Inwentarz przemyski (1677)*. *Muzyka*. 1974. № 4 (75). S. 44-69.
279. Perz M. *Notatki do dziejów kapeli zamojskiej w XVII stuleciu*. *Muzyka*, 1975. № 1. S. 76–79.
280. Piekarski M. *Z muzycznej przeszłości lwowskich kościołów katolickich*. *Rocznik Lwowski 2008–2009*. 2009. Tom 14. S. 81–107.
281. Przerembski Z. J. *Tematyka muzyczna w dekoracjach zamku malborskiego*. *Studia Zamkowe*, 2012, t. 4, S. 167–188.
282. Przybyszewska-Jarmińska B. *Historia Muzyki Polskiej*. Tom III, część 1: Barok 1595–1696. Warszawa: Narodowe Centrum Kultury, 2013. 679 s.
283. Rothe H. *Paraliturgetische Lieder bei den Ostslaven, besonders Ukrainern. Östliche Liturgie und westliches Kirchenlied. Sprache und Literatur der Ukraine zwischen Ost und West / Hrsg. von J. Besters-Dilger, M. Moser, St. Simonek*. Bern; Berlin; Bruxelles; Frankfurt am Main; New York; Wien: Peter Lang, 2000. S. 17–31.
284. Shkurgan O. *Partesy z Klasztoru Supraskiego jako źródło do badań nad sposobami zapisu cerkiewnej muzyki wielogłosowej*. *Muzyka*. 2015. № 4 (239). S. 3–35.
285. Skrabski J. *Artyści na dworze Pawła Karola i Barbary Sanguszków*. *Studia nad sztuką renesansu i baroku*, 2004, T. 5, s. 287-304.
286. *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*. Pod redakcją B. Chlebowskiego, W. Walewskiego. Warszawa: Nakładem Władysława Walewskiego, 1808. Томъ IX.
287. *Słownik muzyków polskich*. T. 1, A-Ł / red. J. M. Chomiński; Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk. Kraków: Polskie Wydawnictwo Muzyczne. 1964. 346 s.
288. Sobolewski T. *Z dziejów klasztoru franciszkańskiego w Korcu*.

Rocznik wołyński. 1934. T. 3. S. 215–232.

289. Spiritual Songs in Seventeenth-Century Russia. Edition of the MS 1938 from Muzejnoe Sobranie of the State Historical Muzeum of Moscow (GIM) / Transcribed and Edited by Olga Dolskaya. Editorial note by Hans Rothe. Köln; Weimar; Wien: Böhlau Verlag, 1996. XLIX, 370 S. (Bausteine zur Slavischen Philologie und Kulturgeschichte: Reihe B, Editionen; Bd. 4).

290. Szweykowska Anna. Kapele magnackie i szlacheckie. Muzyka. 1963. Nr. 1–2 (28–29). S. 75–104.

291. Szweykowscy A. i Z. W kręgu mecenatu rodu Sobieskich. Muzyka. 1984. №3.

292. Tokarzewski M. Z kronik zakonnych kościoła i klasztoru OO. Bernardynów w Zasławiu na Wołyniu. Warszawa, 1913.

293. Woronczak J., Ostrowska E., Feicht H. Bogurodzica. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo PAN, 1962.

294. Zawadzki W. Kościół farny w Żółkwi, jego dzieje i pomniki. Lwów, 1861.

295. Žeňuch P. Kyrillische paraliturgische Lieder: Edition des handschriftlichen Liedguts im ehemaligen Bistum von Mukačevo im 18. und 19. Jahrhundert. Köln; Weimar; Wien: Böhlau Verlag, 2006. 982 S. (=Bausteine zur Slavischen Philologie und Kulturgeschichte: Reihe B, Editionen; Bd. 23; Monumenta byzantino-slavica et latina Slovaciae; Vol. II.).

296. Žeňuch P. Mariánske paraliturgické piesne v cyrilských spevníkoch na Slovensku z 18. – 20. storočia. Bohorodička v kultúrnych dejinách Slovenska. Bratislava: VEDA, 2014. S. 163–199.

297. Žeňuch P. Paraliturgická pieseň východného obradu. Slovanské štúdie. 1994. 1. Bratislava: Academic Electronic Press, 1997. S. 66–86.

298. Zgliński M. Nowożytny prospekt organowy i jego twórcy. Warszawa: Instytut Sztuki PAN, 2012.

299. Żórawska-Witkowska A. Muzyka na dworze i w teatrze Stanisława Augusta. Lublin: Wyd-wo Muzyczne Polihymnia, 2012. 630 s.

300. Życie muzyczne w klasztorach dominikańskich prowincji polskiej nieutrzymujących stałych kapel. Studia pod redakcją Aleksandry Patalas. Kraków: Musica Iagellonica, 2016. 584 s.

12. Умовні скорочення

ІМФЕ – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Рильського, Київ

КМ – Київське музикознавство.

ЛНМА – Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка

МЗ – Мистецтвознавчі записки: збірник наукових праць. Київ.

НАНУ – Національна академія наук України

НБУВ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Київ.
НМАУ – Національна музична академія України імені П. І. Чайковського
ПЕ – Проблеми етномузикології. Київ: НМАУ імені П. І. Чайковського
РКСУ – Рукописна та книжкова спадщина України. Київ, НБУВ
УМ – Українське музикознавство. Київ.
УМЕ – Українська музична енциклопедія. Київ: ІМФЕ

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни	3
2. Мета і завдання навчальної дисципліни	4
3. Структура навчальної дисципліни	6
4. Зміст курсу	9
4. 1. МОДУЛЬ I. Українська релігійна музика від первісної доби до XVIII століття.....	9
4. 1. 1. Змістовий модуль 1. Жанрово-стильові пласти української музики усної і писемної традицій.....	9
4. 2. МОДУЛЬ II. Ренесанс. Бароко. Класицизм.....	17
4. 2. 1. Змістовий модуль 2. Духовна та світська музична творчість XVI – XVIII століть	17
4. 3. МОДУЛЬ III. Романтизм. Модерн. Постмодерн.....	28
4. 3. 1. Змістовий модуль 3. Сучасні багатоаспектні дослідження постаті музиканта. Індивідуальна творчість: особистісні детермінанти.....	28
5. Теми семінарських занять	35
6. Самостійна робота.....	42
6. 1. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи.....	43
7. Вимоги до екзамену	44
7.1. Питання	44
7.2 Орієнтовні теми рефератів	45
8. Методи контролю.....	46
9. Методичне забезпечення.....	45
10. Методи навчання.....	45
11. Рекомендована література.....	49
11. 1. Основна література	49
11. 2. Додаткова література.....	57
12. Умовні скорочення.....	67